

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflava ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knaflava ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnik za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za tuzemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din, Amerika letno 1 dolar. — Račun pošte hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Naši prijatelji naj ne pozabijo na svojo dolžnost

Leto se nagiba h koncu. Ko smo pregledovali imenik naših naročnikov in naročnic, smo videli med njimi vrsto takih, ki še niso za letos poravnali naročnine. Mal je znesek, za katerega dobiva vse leto «Domovino». Znaša komaj 36 Din, a kljub temu

nekateri niso storili svoje dolžnosti do lista, ki jih je vse leto poučeval, obveščal o dogodkih in zabaval.

Obsodbe vredna je ta nevhvaležnost. Vemo, da so gospodarske težave silne, vendar pa ne more držati izgovor, da bi kdo ne mogel v vsem letu spraviti skupaj take vsote.

Malokateri časopis se s tako vneto zavzema za koristi svojih prijateljev in prijateljic kakor «Domovina».

Naši nasveti, pouk in tudi zabavno štivo so doslej še vedno zadovoljevali čitatelje in čitateljice.

Naš list se ni dal nikdar varati od videza in je dosledno delal za ljudstvo tudi takrat, kadar je marsikateri čitatelj v prvem hipu mislil, da to ali ono, kar je «Domovina» pisala, ni v narodovo

korist. Marsikateri teh čitateljev je pozneje spoznal, da je «Domovina» le na pravi poti.

Prosvetljenje naroda v gospodarskih, socialnih, zdravstvenih in drugih zadevah nam je bilo vedno velika skrb.

Ako smo mi poznali dolžnosti do svojih prijateljev in prijateljic, morajo tudi ti vedeti, da je njihova sveta in častna dolžnost:

točno plačevanje naročnine, ki se uporablja itak le zopet za to, da je list čim zanimivejši in da lahko v redu izhaja.

Stroški izdajanja lista so veliki in se krijejo le z naročnino, kar mora biti vedno pred očmi vsakemu bralcu in vsaki bralki.

Če si dober prijatelj in dobra prijateljica, ki ne maraš, da bi ostal na tebi očitek nevhvaležnosti in nepoznavanja častne dolžnosti, se ne daj več opominjati, nego sedi za mizo, napiši na polžnico dolžni znesek in takoj pošlji denar po pošti! Naj velja kakor doslej tudi za prihodnje leto geslo: «Domovina» za naročnika, naročnik za «Domovino»!

Obrisi novega obrtnega zakona

Uveljavljeje načela usposobljenosti — Močna zaščita domačih izdelkov pri javnih dobavah

Nedavno je Nj. Vel. kralj podpisal in proglasil enoten obrtni zakon za vso državo, ki ureja obrt in trgovino. Doslej so veljali v raznih delih naše države različni zakoni in je to povzročalo mnogokrat nesporazumljenja in težkoče pri raznih načelnih pravnih vprašanjih glede obrtnega reda. Sedaj je kraljevska vlada rešila to zelo važno vprašanje in položila temelje bodočemu razvoju našega domačega gospodarstva. Novi obrtni zakon, ki stopi v veljavo 9. marca 1932., določa naslednja osnovna načela:

Za izvrševanje obrti in trgovine je treba podati dokaz usposobljenosti. Natančno se določajo v zakonu meje med posameznimi gospodarskimi strokami, zlasti med industrijo in obrtjo. Po novem zakonu je zagotovljen nemoten razvoj domače industrije in strokovne izobrazbe.

V pogledu izvrševanja trgovine določa zakon poseben dokaz usposobljenosti. Za popolno usposobljenost zahteva zakon dokazila o izpitih na strokovnih nižjih šolah. Nižje srednje šole nadomestijo vajensko dobo za eno leto. Zakon dovoljuje, da se v vseh krajih odvijajo trgovine vseh strok.

V obrtništvu je zakon potrdil načelo o osebni pripravi za izvajanje obrtniškega dela. Za obrtniško usposobljenost se opravljajo vajenski, pomočniški in mojstrski izpiti za vsako vrsto obrti. V bodoče bo mogoče opravljati obrtniška dela le osebno in le na podlagi dokazil o strokovni izobrazbi. Izjema so le vdove in žene po kazenskem zakonu obsojenih obrtnikov. Zato se pri obrtih ne bodo smeli uporabljati več poslovođe:

To določilo je povsem različno od določil prejšnjih zakonov, ki so dopuščali, da so se pri obrtih nastavljali poslovođe.

Prehod iz ene obrti v drugo ni mogoč, razen če se opravi mojstrski izpit za dotično novo obrt.

Za elektrotehnično obrt, ki zahteva višjo strokovno izobrazbo, so v zakonu posebna določila.

Posebna so tudi določila o gostilničarski obrti. Namen zakona je, da se gostilničarska obrt povzdigne na stopnjo drugih naprednih držav.

Osnovno načelo novega zakona je, da so pravice o izvrševanju obrti osebne značaja. S pridobitvijo obrtnih pravic se smejo izvrševati le oni posli, ki spadajo v področje pridobljene obrti. S tem se bodo preprečili tudi neljubi primeri, da so posamezni obrtniki pri izvrševanju svoje obrti segali v področje druge obrti. Zato je zakon natančno razdelil področja posameznih obrti.

Za krošnjarenje ni potrebna posebna strokovna izobrazba, vendar pa smejo izvrševati to obrt le državljani kraljevine Jugoslavije.

Novi zakon pozna samo dve vrsti sejmov, in to letne sejme in tako zvane tržne sejme in tržne dneve, dočim se ukinjajo vse druge vrste sejmov, kakor so na primer sejmi ob prilikah raznih verskih proslav.

Kot najvažnejša novost v našem gospodarskem življenju je v tem zakonu uvedena zaščita domače obrti in industrije. Domači obrti in industriji se dajejo s tem zakonom posebne ugodnosti, da se bosta lahko uspešno branili inozemskega tekmovanja, ki je doslej mnogim našim podjetjem hudo škodovalo. Zakon namreč strogo določa, da

morajo vsa državna in samoupravna oblasiva in njih zavodi in ustanove vse dobave izvršiti pri domačih obrtnih in industrijskih podjetjih. Vsa dela se morajo oddajati domačim obrtnikom. Razen tega določa zakon, da se more izključno uporabljati blago domačega izvora, a iz inozemstva se sme nabaviti le tisto, kar se doma nikjer ne proizvaja. S temi odredbami se bosta zaščitili domača obrt in industrija, v primerih pa, kjer bi bila inozemska konkurenca neizogibna, imajo domača podjetja vselej prednost, kolikor domače ponudbe ne presegajo za 15 % ponudb inozemskih podjetnikov.

V svojih nadaljnjih odločbah ureja zakon tudi vprašanje pomožnega osebja in službenih odnosov. Ureja vprašanje vajencev kakor tudi vprašanje pomočnikov po najmodernejših načelih in upošteva pri tem vse, da se nudi vajencem in pomočnikom vsa socialna zaščita.

Zakon določa prisilne organizacije za vse panoge gospodarstva, to je za trgovino, obrt in industrijo. Za obrtnike so določena skupna splošna udruženja. Zakon določa obvezno zavarovanje za primer bolezni, nesreče, starosti, onemoglosti in smrti. Za obrtnike je to zavarovanje obvezno, za trgovce pa le v primeru, če to sklene njihovo udruženje. Zakon vsebuje tudi posebne določbe o gospodarskih zbornicah. Zbornice ostanejo načelno v sedanji sestavi, to je: kjer so skupne zbornice, ostanejo skupne, kjer pa so ločene, ostanejo ločene. Če pa katerikoli odsek skupnih zbornic sklene razdružitev, odnosno odsek ločenih zbornic združitev, se mora to izvršiti v roku treh mesecev po sprejetju takega sklepa.

Prehodne odredbe obsegajo podrobne določbe za prehod iz sedanjega v novo stanje. Pri tem se vpoštevajo vse pravice, pridobljene po dosedaj veljavnih zakonih. O določbah novega zakona glede poedinih obrti se bomo podrobneje še pečali.

„Križ na robu gozda“

Pod tem naslovom pričnemo v prihodnji številki objavljati novo izvirno povest z zanimivo vsebino. Naš prijatelj Soteščan resno čuti potrebo, dati ljudstvu nekaj, kar ga bo ob dolgih zimskih večerih zabavalo. Povaja nas v mirno gorsko vasico, kjer se je pred leti zgodil grozen zločin. S pristno domačo besedo nam odkriva dogodek za dogodkom ter nas naposled privede do strašnega razkritja. Povest je izredno živahna in napeta. Kdor jo bo začel čitati, bo nestrpnost čakal nadaljevanja. Zato naj ne bo slovenske hiše, kamor vsaj pozimi ne bi prihajala «Domovina», s katero so naši naročniki bili še vselej zadovoljni. Obenem pozivamo vse naše prijatelje, ki so še dolžni naročnino, naj nemudno opravijo svojo dolžnost.

Težkoče naših rojakov v Nemčiji

Z Westfalskega prihaja obupen klic na pomoč. Uprava mesta Gladbecka, na katerega področju živi veliko število naših rojakov, je izročila inozemcem posebna obvestila, v katerih je izrečeno od 1. novembra dalje ukinjenje vseh podpor siromašnim inozemcem «zaradi velike bede, ki vlada v nemškem narodu, in zaradi nezadostnih javnih sredstev». Da dobi to suhoparno obvestilo še svojo posebno ostrino, je v njem tudi priporočilo, «naj se prizadevi v svojo korist z družino vred čimprej vrnejo v svojo domovino».

Tako usodo torej doživljajo naši rojaki po 30 in 40 letih hudega in marljivega dela, ko so za napredek nemške westfalske rudniške industrije dali vse svoje sile in svoje zdravje! To ni samo brezsrčna nevhvaležnost, nego sta ukinjenje podpor in nasvet k izselitvi od nemškega oblastva tudi izraz nesocialnega in sovražnega razpoloženja proti našemu življu. Odredbo mestne uprave Gladbecka je z nepopisnim veseljem pozdravilo zlasti Hitlerjevo nacionalistično časopisje, kar pomeni, da je odredba javnega oblastva v soglasju z zahtevami nemških nacionalistov. Vemo, da je v Nemčiji stiska, kakor je povsod na svetu, tudi v onih državah, kjer tisoči in tisoči Nemcev dobro živijo in bogatijo. Naš človek ni med Nemci nikdar dobro živel, o bogatenju ne more biti govora, saj nihče ni mogel ničesar prirediti. Vsakdo je v brezposelnosti ali v starosti navezan na javno podporo. Naš življ je na Westfalskem skoro do popolnosti naturaliziran. Mnogi naši rojaki domovine niti videli niso, mnogi niti materinega jezika ne znajo. Zato je prav neokusno, ako nemška oblastva hočejo nesocialne čine, ki imajo svoj pravi povod v hotenju nacionalističnih nestrpnikov, prekriti s formalnostjo o državni pripadnosti.

Premalo so gospodje premislili dalekosežnost ukrepov proti vestnim in vseskozi mirnim tujim državljanom, proti socialno šibkejšim delavcem, starcem in invalidom. Pri nas v Jugoslaviji ima nemška industrija dober trg, mnogo nemškega kvalificiranega delavstva je pri nas v do'rib sloč. bah in odjeda domačinom kruh. Tudi pri nas sta kriza in pomanjkanje dela. Protiodredbe bi bile gotovo neprijetne. Priti bi pa brezpogojno morale.

Uprava mesta Gladbecka je pod pritiskom socialne in trznejše misleče javnosti svoje odredbe sicer preklcala, vendar nevarni st ponovitev ni odstranjena. Mnogo drugih mest se peča s

podobnimi mislimi. Morda je Gladbeck nameral služiti drugim mestom za zgled.

Nemci imajo dobro socialno zakonodajo. Poleg starostnega, invalidnega in brezposelnega zavarovanja poznajo tudi tako zvano Krisen- und Fürsorgeunterstützung. Glede starostnega in invalidnega zavarovanja imamo z Nemčijo poseben dogovor; v pogledu ostalih vrst zavarovanja in javne pomoči pa logovora ni, zato naši ljudje niso zadostno zavarovani. Po zakonu so sicer inozemci izenačeni s tuzemci, toda samo s pogojem, dokler jim je bivanje v tuzemstvu dovoljeno.

Vidimo, da inozemce izganjajo, ker so po 40 letih dela, množenja dobička nemški industriji in

plačevanja davka postali nezmožni za delo in zato nadležni. Bidek posmeh usode je to. V prvi vrsti je potrebno, da se socialnopolitični dogovor razširi in se z njim zavarujejo naši najbednejši državljani: brezposelni in starci. Ako bi nemška oblastva izkušala še vnaprej izdajati take okrutne odredbe, potem morajo priti najskrajnejše protiodredbe, da vzamejo sapo nemškim nacionalistom. Vse je razumljivo, toda načrt, da hoče Nemčija reševati svojo krizo z najbolj nesocialnimi čini proti najsiromašnejšim tujim državljanom, nikakor ni razumljiv.

Menda se morajo v kratkem pričeti z Nemčijo trgovinska pogajanja. Ob tej priliki je treba sprožiti vprašanje popolne zaščite onemoglih in brezposelnih westfalskih rudarjev. Gre za petdeset tisoč duš!

Gostilničarska obrt v novem obrtnem zakonu

Nedavno je bil izdan nov obrtni zakon. V naslednjem prinašamo v kratkih orisih določbe, ki se nanašajo na gostilničarsko obrt:

V seznamu obrti, za katere je potrebno dovoljenje splošnega upravnega oblastva (koncesija), so v zakonu navedena tudi gostiteljska podjetja, ki se dele v hotele, restavracije, prenočišča, gostilne, kavarne, penzije, bifeje, narodne kuhinje in krème. Novi zakon ne pozna več ločene krajevne pravice in osebne pravice za točenje alkoholnih pijač.

Za hotel se smatra obrat, ki ima najmanj 15 opremljenih in z gotovim komfortom urejenih sob in kjer je število strokovnega osebja za postrežbo v gotovem razmerju s številom sob. Restavracije so obrati večjega obsega in komforta, kjer se dobivajo topla in hladna jedila, alkoholne in brezalkoholne pijače in kjer so nastavljeni strokovni uslužbenci. Kot prenočišča se smatrajo obrati, kjer se oddajajo sobe za goste, opremljene in urejene z enostavnim komfortom. Gostilne pa so obrati manjšega obsega, v katerih se dobivajo topla in hladna jedila, alkoholne in brezalkoholne pijače in ki imajo lahko tudi sobe za tujece. Za kavarne se smatrajo obrati večjega obsega in komforta, v katerih se izdajajo brezalkoholne pijače (kava, mleko, čaj in slično), hladna jedila in slaščice in izjemno nekatera topla jedila v okviru pravilnika, ki ga to izdal ban. Penzije dajejo sobe z opremo, postrežbo in hrano z alkoholno

ali brezalkoholno pijačo samo stalnim gostom za gotov čas. Za bifeje se smatrajo obrati manjšega obsega, toda z boljšo ureditvijo, kjer se redno dobivajo hladna jedila in alkoholne in brezalkoholne pijače. Krème pa so obrati manjšega obsega, kjer se točijo alkoholne pijače in kjer se lahko dajejo tudi nekatera jedila v okviru predpisov, ki jih bo izdal ban.

Restavracije, gostilne, kavarne in bifeji, kjer se točijo samo brezalkoholne pijače, morajo imeti v nazivu naznačeno, da so brezalkoholni obrati. Hoteli, prenočišča, gostilne in penzije lahko imajo tudi prostore za spravljanje prevoznih sredstev svojih gostov in lahko imajo tudi lastna prevozna sredstva. V vseh obratih (razen v prenočiščih, bifejih, narodnih kuhinjah) so dovoljene neprepovedane igre (kvarta, domino, šah, biljard in slično). Glasbe pa smejo imeti v svojih obratih hoteli, restavracije, gostilne, kavarne in krème. V pogledu časa, kdaj smejo svirati glasbe v teh lokalih, izdajajo dovoljenja krajevna policijska oblastva. Mednarodne nazive za velike gostiteljske obrate smejo rabiti samo hoteli in restavracije. Če se izdajajo sobe ali če se daje hrana v obsegu domače obrti, se tako delo ne smatra kot gostiteljska obrt.

Dovoljenja (koncesije) se izdajajo po svobodni oceni glede na splošne koristi in po stvarni potrebi kraja, kjer naj se obrat izvršuje. Nadalje se smejo izdajati samo za obrate v poslop-

Gustav Strniša:

Planinci

V gošči se je oglasil slavec.

Naš znanec se je ustavil. Zamaknil se je v slavčev spev. Ko je ptič utihnil, je mladenič razposajeno zavriskal.

V bližini je njegov vrisk tenko odjeknil. Nekdo je za njim zavriskal visoko in ostro, kakor bi bil presek odjek njegovega glasu.

Primčekov je obstal. Iz gozda je prihitel mlad človek. Miha je spoznal Cimbrovega Toneta.

«Odkod si se pa ti vzel?» ga je vprašal.

«Kaj se boš čudil? Saj veš, da je vsa narava moj dom! Čul sem, da si sedel. Kaj ne, da ni prijetno v zaporu!»

«Vprašaj, ko sam veš! Slaba letina je tamkaj! Sonca nič, pečenja nič, vina nič! No, da so mi vsaj čela dovolj naložili. Hitreje je minilo.»

Tone ga je potrepal po rami:

«Nekdaj si trdil, da si moj prijatelj. Več ti zaupam kakor Jaki, čeprav je moj znanec od nežne mladosti. Ali si upaš nekaj storiti zame?»

«Najprej povej, kaj hočeš! Potem ti bom že obljubil, če bo le mogoče!»

«Tu imaš denar. Odpelji se v Ljubljano. Pri amerškem posredovalcu boš dobil listine in karto, ki mi jo je poslal brat. Predloži tale moj rojstni list, pa upam, da ti jo bodo dali. Prinesi danes teden vse skupaj semkaj! Čakal te bom. Potem jo mahnem čez hribe preko meje. Tam bom že lahko šel dalje z listinam in denarjem.»

«Kaj pa, če me zalotijo?»

«Spoznali bodo, da nisi pravi. Morda dobiš še nekaj dni zapore. Kaj hujšega se ti pa ne more zgoditi!»

«Zapr mi smrdi kakor gnil dehor!» se je odrezal divji lovec. Ker je pa Toneta rad imel, mu je obljubil, da gre zanj v žrjavico po kostanj, čeprav se je bal priti še enkrat med zidove ječe uživat nezabeljen ričet.

Drugi del

I.

Jakov stric, stari Mazelj Tadej, je bil čudaški človek. V svoji mladosti je bil črednik. Kesneje je postal prevoznik in obogatel. Zdaj je imel edinega sorodnika Jakea. Nič ni hotel slišati o njem. Vedno je samo trdovratno zahteval, da mora Jakec postati črednik, potem šele ga bo priznal za kri svoje krvi in mu tudi gmotno pomagal.

«Živi naj tam zunaj na planinah! Spoznati mora, kako sem si jaz moral služiti kosce kruha! Pa skromnosti se bo naučil in vadi v potrpežljivosti!» je zahteval vedno Tadej že tedaj, ko je bil Jaka še otrok.

Bričkov pa ni mogel ostati v planinah, vedno ga je prignalo prehitro nazaj.

Ko je starec čul, kaj so napravili z njegovim možakom ravenski fantje, se je tako smejal, da je bil ves solzen. Ko jih je čez nekaj tednov dobil neke nedelje v krème, jim je takoj poklical štefan vina. Sam se je spravil med nje in jih pohvalil.

«Vi ste tiči! Tega bezgoglavca ste pošteno osramotili! Kar pijte ga! Še za eno merico bom dal! Ne morem si misliti, kako more pasti jabolko tako daleč od jablane. Tako mater je imel, mojo sestro, tako mater kakor malokdo! Pa se ti je vrgel kar po svojem očetu, tistem pijanem zidarju, ki je poznal samo žganje in babe. Jaka sicer zdaj še ne pije žganjice, pa je zato toliko večji babjek!»

Fantje so pili in nazdravljali starcu, ki je naposled pričel vinjen prepevati in se dreti, kakor bi mu kdo strojil kožo.

Ko se je naslednje jutro prebudil, sam ni vedel, kako je prikolovratil domov in zlezal v posteljo. Komaj se je oblekel, ga je že obiskal Jaka.

Mazelj je bil kar začuden, ko je zagledal nečaka:

«Stric, zdaj grem v planine!»

«Pojdi kamor hočeš, sramota vaška!»

«Ne jezite se! Ni tako hudo! Fantje mi delajo krivico!»

«Seyeda nisi sam ničesar zakrivil! Ti si pač najbolj nedolžno jagnje pod božjim solncem!»

«Ne znašajte se nad menoj! Prišel sem, da vam povem, da sem se odločil za planine. Obljubili ste mi bajto v rebri in nekaj sveta, če postanem črednik. Odločil sem se. Zdaj pojdem!»

«Menda za izpremembo za nekaj dni, kaj ne, gospod Jakob? Ne vem, če bo šlo. Tudi črednik ne postane človek kar takole čez noč! Sramota

jih in v lokalih, ki so urejeni za dostojno sprejemanje gostov, ki zadoščajo zdravstvenim potrebam in predpisom. Pred izdajo koncesije se mora izvršiti komisijski pregled lokala. Trgovinski minister bo izdal posebno uredbo o predpisih za gradbo in ureditev gostiteljskih obratov. Gotove ulice in trgi se lahko izključijo, za vsako ustanovitev gostiteljskih obratov. Pred izdajo koncesije mora pristojno splošno upravno oblastvo zahtevati mišljenje občine in prisilnega združenja v pogledu potrebe za izdajo dovoljenja za ustanovitev dotičnega obrata. Občina in združenje imata pravico pritožbe na višjo upravno oblastvo, če je bila koncesija izdana proti njenemu mišljenju. Za preselitev obrata v drug lokal v isti občini ni potrebna nova koncesija, temveč le odobrenje pristojnega upravnega oblastva, ki mora ugotoviti, ali ustreza novi lokal predpisom. Občina in združenje pa se lahko pritožita na višjo upravno oblastvo v pogledu take preselitve. Za zdravilišča, kopališča in kraje, važne za turizem, bo ban predpisal posebne pravilnike (zdraviliški red), s katerimi se regulira delovanje gostiteljskih obratov v teh krajih.

Za izvrševanje gostiteljskih obratov (razen bifejev, narodnih kuhinj in krčem) bo trgovinski minister po zaslišanju zbornic predpisal poseben dokaz usposobljenosti.

Za kavarne sme ban prepovedati točenje gotovih vrst alkoholnih pijač ali omejiti izdajanje takih pijač samo v steklenicah. Za krčme pa sme prepovedati, da točijo samo žganje.

Politični pregled

Z ukazom Nj. Vel. kralja je

sprejeta ostavka finančnega ministra dr. Gjurića, ki je istočasno imenovan za poslanika v Londonu. Za finančnega ministra pa je imenovan podguverner Narodne banke dr. Nikola Gjorgjević.

Novi minister dr. Gjorgjević se je rodil leta 1893. v Šabcu, kjer je maturiral. Med svetovno vojno se je nahajal kot begunec v Alžiru in je tam dočel doktorat prava. V finančno ministrstvo je stopil kot pisar, postal v zelo kratkem času tajnik, vodja oddelka, svetnik, pomočnik ravnatelja, ravnatelj in 14. junija letos je bil imenovan za podguvernerja Narodne banke. Sedaj pa je postavljen na čelo važnemu finančnemu ministrstvu.

te žene v hribe. Le pojdi, nepotrebnik! Bajto dobiš, če boš vztrajal. Sicer jo dobiš šele v smrti.»

«Komu ste pa drugo zapisali?»

«Kaj te briga, ti lišaj plesnivi! Pojdi za mojo drobnico, ki jo pase Čatnikov Lipe. Če bo s teboj zadovoljen in če boš res vztrajal tri leta, dobiš bajto. Za drugo se ne brigaj! Dandanes ti ja ne dam nobenega. Ti bi mi nazadnje še v mesto popihal in ga zapravlil z lahkokrilkami! U, tebi je vse podobno!» je renčal starec in jezno hrpele.

«Pa bi mi vsaj nekaj denarja dali!» je poizkušal prositi Jaka.

«Po buti ti jih naštejem, če hočeš!» se je režal stric.

«Potlej pa grem. Kar v planine pojdem, kakor sem rekel!» je zamrmral Jaka.

«Le pojdi k čredniku Lipetu!» je še enkrat pripomnil starec in se obrnil proč.

«Skopuh stari!» je godrnjal Jaka, ko je zaprl za seboj vrata.

Ko je Mazelj ostal sam, si je pomel roke in se nasmehnil:

«Gledal boš, da boš kaj dobil od mene! Najrajši bi se še enkrat oženil. Pa ne, da bi bil človek moren na stara leta! O, ne! Zato bi se oženil, da bi dobil nekoga, ki bi bil vrednejši mojega premoženja kakor ta capin!»

Starec je obsedel na stolu in pričel piti brinjevec. Prijeten vonj po brinju se je razširil po sobi. Mazelj je zadovoljno kimal in kmalu zadremal.

Spor zaradi Mandžurije se vedno bolj zapleta.

Japonske čete so v zadnjih dnevih izvršile več napadov na Kitajce in jih premagale,

nato pa zasedle nadaljnje večje pokrajine Mandžurije. Posredovalna akcija sveta Društva narodov, ki hoče obe državi zopet spraviti, je prišla na mrtvo točko. Kitajska odklanja od Društva narodov predlagano preiskovalno komisijo, ako Japonska ne umakne svojih čet. Zmagoviti Japonci pa niso nič voljni zapustiti dežele, nego se celo pripravljajo, kakor se čujejo vesti iz Tokia, na zasedbo nadaljnjih kitajskih pokrajin.

Gospodarska kriza v Angliji je dovedla Angleže do tega, da so začeli

uvajati zaščitne carine proti uvozu,

kar je doslej Anglija odklanjala. Angleške zaščitne carine pa so izzvale v inozemstvu, zlasti v Franciji in Ameriki, veliko nevšečnost. Zato se ometajo zlasti v obeh omenjenih državah protiukrepi.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

REŠEVANJE KMETIJSKE KRIZE.

Dandanes preživljamo dvojno krizo, namreč splošno gospodarsko krizo, ki je zajela ves svet in ki ima za posledico tudi brezposelnost, in krizo, ki nas je zadela zaradi slabe letine in pomanjkanja krme vsled letošnje suše. O reševanju

splošne gospodarske krize se je že marsikaj napisalo in svetovalo. Oglasili so se že razni možje, toda žal brez pričakovanega uspeha. Dejstvo je, da gre kriza svojo pot naprej in da ni še govora o kakem ublaženju položaja.

V teku časa smo preživeli že razne krize, ki so se vrstile zdaj zaradi slabe letine, zdaj zaradi slabe kupčije in nizkih cen itd. Ali tako težke krize, kakor je sedanja, še ni bilo. Vendar bomo tudi sedanjo preboleli. Zalostno je le to, da si v takih razmerah ne moremo ne le nič pomagati, temveč nasprotno, da lezemo v dolgove in siromaštvo.

Še najprej bomo preboleli kmetijsko krizo na kmetih, na naši mnogovrstno sestavljeni kmetiji, ki jo sami obdelujemo in ki nam z različnostjo svojih pridelkov pomaga do znosnejšega izhajanja, dočim trpijo kmetije po drugih krajih vse bolj s svojim enostavno urejenim gospodarstvom, in naj je gospodarstvo na njih še tako smoteno urejeno.

Pri nas nismo v kmetijstvu še tako napredovali kakor po drugih deželah, kar je tudi naravno, ker so naše razmere v marsičem drugačne in neugodnejše. Po kraških in krških fleh je pa še slabše, ker se po teh krajih ne dá kmetijski napredek zlahka dvigniti, na tako višino pa celó ne, kakor ga opazujemo po naprednih deželah.

Sedanja kriza je nasprotna položaju, ki smo ga doživljali v vojnem času, ko je bilo vsega dovolj, kupea in denarja, in so šli vsi naši pridelki gladko v denar. Sedanja kriza je izven našega območja, in zato se je tako težko proti njej boriti. Potrebno pa je, da jo vzdržimo in da jo prenašamo z vztrajno dobrim gospodarstvom.

II.

Sivi črednik Lipe se ni razveselil svojega novega pastirja. Poznal je Jakovo lenobo in domišljavost. Pa kaj je hotel! Svojega gospodarja je slušal in molčal. Vedel je, da ga Mazelj ne bo nikoli pozabil. Starega črednika je ime rad kot svojega brata in vse je zanj preskrbel, če bi bil slučajno prej umrl, preden bi Lipetu dal zasluženi pokoj. Lipe je vedel, da mu ne bo treba nikoli prosjačiti in zato je bil zadovoljen.

Jaka je ponosno hodil po planini, kakor bi bil gospodar nad vsemi čredniki in planšaricami, katere je takoj pričel zalezovati.

Pastirji so ga dobili kmalu na piko. Samo čakali so, da pride njihov čas, da mu zagodejo, kakor mu gre. Bili so samo pošteni in veseli fantje, ki niso marali med seboj kakšnega mrčesa.

Jaka je kmalu opazil, da je mladi pastir Anže zateleban v Marto, ki ga seveda ni marala. Jakec ni mogel trpeti Šimna, čeprav mu mladenič ni niti lasu skrivil. Ker je hodil pod okno nekdanje ljubice, mu je to zameril in se jezil nad njim, čeprav je sam Meto zapustil. Zelel je, da bi deklet ne moglo dobiti drugega ljubimca, da bi se lahko kesneje, če bi bilo treba, spet vrnil k nji.

Videl je tudi, da sta Šimen in Marta več ko prijatelja.

«E, to ne pojde kakor po ledu!» je rentočil Jaka, ki si je priznal, da je Marta med vsemi dekleti, za katerimi je kedaj postopal, pač najgorša. Sam bi bil rad stopil za njo, če bi se ne bil bal. Pa ga niso nič kaj veselile Šimnove močne pesti.

Zvečer je večkrat ležal Anže sam na travi. Jaka ga je enkrat dobil in izkušal pridobiti zase. Hotel je v pastirju utrditi sovražstvo do Šimna.

Zmotil se je. Anže je bil pošten fant. Ko je Jaka pričel na Šimna zabavljati, ga je pastir ustavil in zavrnil. Trdil je, da se ne jezi na črednika ne na njegovo dekle, saj mu ne delata nikake krivice. Če se je on sam zagledal v Marto, ona ne more zato, ker ima pač drugega.

«Saj bi se dalo kaj preokreniti!» je zagotovil Jaka in pomežiknil.

«Ne poznam ne zahrbtnosti ne hinavščine!» ga je zavrnil Anže, ki je slišal, da Jaka ni kaj prida človek. Vstal je in kar odšel.

«O, ta smrkavec, kako se obraša, če mu človek dobro želi!» se je repenčil Jakob.

Prav ta večer je tudi sam naletel na Marto. Nikogar ni bilo poleg, ko sta se v mraku srečala.

Premagalo ga je, da je pozabil na vso nevarnost in vzkliznil:

«Vidiš jo, grlico planinsko!» Hotel jo je kar objeti.

Kriknila je in zbežala. Jaka se je pognal za njo in priletel Šimnu v objem, ki je prav tedaj prišel po poti. Stisnil je Jaka k sebi, da so mu kosti kar zahreščale in ga treščil ob tla.

«To boš še obžaloval!» je siknil Jaka.

«Glej, da se pobereš s planin! Garjevih psov je takoj dosti, pa če je tudi samo eden med čredot!» je zarobantil Šimen in ga spet stresel, da se je Jakob kar zamajal.

Zadnji «Kmetovalec» je napisal, da je treba za reševanje sedanje krize ojačenega pridelovanja s pomočjo boljšega obdelovanja in umetnih gnojil. Vse to seveda do potrebne rentabilnosti. Za izboljšanje produkcije se je do sedaj že mnogo storilo in se da še storiti. Prav tako kakor produkcijo naše zemlje je treba dvigniti tudi produkcijo raznih drugih panog, s katerimi se peča naš kmet. Hvaležnega dela je še povsod dovolj.

Ali treba je še nekaj, na kar smo bili prav sedaj v času krize opozorjeni. Treba nam je poleg produkcije dvigniti tudi prodajo naših pridelkov, za kar se je do sedaj premalo storilo. Poleg produkcije je treba organizirati tudi oddajo. Za pospeševanje produkcije imamo že številne strokovnjake, za organizacijo vnovčevanja doma in v inozemstvu nimamo še nobenega.

Sedanjo krizo občutimo najhuje zaradi pomanjkanja kupčije in zaradi slabih cen. Zato je zastaviti naše sile tudi na to stran, in sicer s tem, da organiziramo potrebni trg za naše pridelke doma in v tujini. Ni treba, da popijemo vinski pridelek doma pod vejo in med sosedi in da ostanemo nazadnje praznih rok, kakor se to danes dogaja. Kmetijsko kupčijo je treba na združni način organizirati!

GLAVNA OVIRA NAŠE ŽIVINOREJE.

Pri pospeševanju živinoreje si obetamo ugodne uspehe zlasti od živinorejskih zadrug. Od smotrnega delovanja takih zadrug lahko pričakujemo lepšo bodočnost. Zato jih skušamo uvajati povsod, kjer je živinoreja večjega pomena.

Opozoriti pa moramo na to, da so imeli Švicarji in drugi kraji že lepe uspehe pri svoji živinoreji, še preden so bile po teh krajih uvedene živinorejske zadruge in še preden se je začelo s kontrolno molžo. Eno in drugo se je pričelo, ko je bila tamošnja živina že na višku svojega razvoja.

Kaj hočem s tem povedati? Nič drugega kakor to, da tudi pri nas ne bomo prišli do zaželenega uspeha s pomočjo živinorejskih zadrug, dokler se homo borili leto za letom s pomanjkanjem krme. V rednem pomanjkanju krme je zazreti po naših krajih glavni vzrok, da ne pridemo z našo živinorejo naprej. Če je eno leto boljša košnja, imamo zato pa drugo in tretje leto slab pridelek, tako da morajo naše živali zlasti ob zimskem času trpeti skoraj povsod pomanjkanje in živeti v glav-

nem ob slami. Čez leto se še kolikor toliko prehranjujejo ob zeleni klaji, pozimi pa dobivajo redno preslabo krmo.

Dokler se ne izpremeni prehrana naše živine s pomočjo boljše krme, toliko časa ni misliti, da bi kaj več dosegli in naj so drugi pogoji še tako dobri, kajti dobra krma je temeljni pogoj za ugodnejši razvoj. Kar vidimo v tem pogledu v Švici, to vidimo tudi po drugih naprednih živinorejskih deželah.

Zato je treba tudi po naših krajih, ki redno trpe na pomanjkanju krme, resno delati na to, da preneha tako pogosto ali, bolje rečeno, tako redno pomanjkanje krme, kakor ga doslej opazujemo. Več krmskega pridelka! To bodi nujni klic našim kmetovalcem in naj si pomagajo do nje, kakor kdo more. Največ bomo dosegli z ojačenim delom, z izboljšanjem in dobrim gnojenjem travnikov kakor tudi z bolj uspešnim pridelovanjem krmskih rastlin na njivah. Z dobro voljo in resnim delom se da še marsikaj doseči in premagati razne težkoče, ki se nam stavijo na pot.

Sedaj pozimi je največ časa, da razmišljamo o tem, kako bi se dal po naših kmetijah trajno povečati pridelek krme, da bo ustrezno potrebam naše najvažnejše gospodarske panoge, ki danes najbolj trpi zaradi rednega pomanjkanja krme. Z večjim pridelkom krme bo pomagano živinoreji, pridelali bomo pa tudi več domačega gnoja, ki je najvažnejši pripomoček za povzdigo vseh drugih pridelkov.

Sejmi

30. novembra: Zgornja Sušica-Bizeljsko, Celje, Kočevje, Turjak, Tržič, Železniki, Martinja vas-Prapreče, Sv. Andraž v Slovenskih goricah, Rogatec;
2. decembra: Krško;
3. decembra: Planina, Konjice, Gornja Radgona, Jesenice;
4. decembra: Gomilsko, Mežica, Kamna gorica, Šmarje pri Jelšah, Sedlarjevo;
5. decembra: Brežice, Dobropolje-Videm, Lož, Planina pri Rakeku.

Tedenski tržni pregled

ŽIVINA. Na zadnjem živinskem sejmu v Ljubljani so cene kljub temu, da so že pod vsako mero, nadalje spet malo popustile. Trgovali so se

za kilogram žive teže: voli II. vrste po 4-50 do 5 Din, III. vrste po 3-50 do 4 Din, krave, debele, po 4 do 5 Din, krave klobasarice po 2 do 3 Din, teleta po 5 do 6 Din. Prasci za rejo so se trgovali po 80 do 100 Din za rep.

JAJCA. Blaga zelo malo. Cene so se zaradi tega dvignile. Ker je Francija omejila uvoz jajc, bodo sedaj belgijska, holandska in poljska jajca, ki so do sedaj šla v Pariz, iskala druga tržišča, in ni izključeno, da bo to zopet slabo vplivalo na cene.

KROMPIR se prodaja po naših mestih na drobno po 1-25 do 1-50 Din za kilogram.

SADJE. Na ljubljanskem trgu so jabolka po 1-50 do 5 Din za kilogram po kakovosti. Hruške se prodajajo po 2-50 do 7 Din za kilogram.

KRMA. Na ljubljanskem trgu se prodaja: seno po 60 do 80 Din, slama pa po 50 do 60 Din za 100 kilogramov.

Cene tujememu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v valuta h: 1 dolar za okrog 5620 Din;

v devizah:

100 italijanskih lir za 28874 do 29474 Din;

1 dolar za 5654 do 5671 Din;

100 francoskih frankov za 22183 do 22249 Din;

100 češkoslovaških kron za 16784 do 16834 Din.

Vojna škoda se je trgovala po 276 do 278 Din, investicijsko posojilo pa po 6250 Din.

Kratke vesti

— Prenizke cene živini bodo uničile živinorejo. Kakor nam poročajo, se je na Leopoldovem sejmu v Gornji Radgoni prodajala živina po naravnost smešnih cenah, in sicer krave po 1 do 1-50 Din, voli in telice pa po 3 do 4 Din za kilogram žive teže. En konj je bil prodan za ceno 100 Din, ena krava pa za 300 Din. Te žalostne cene pričajo o hudi gospodarski krizi, ki tare našega kmeta. Kupna moč našega kmeta je vedno manjša; omejuje se le na najpotrebnejše. Zaradi nedobičkanosti se bo živinoreja vedno bolj opuščala. Ponekod, kjer nimajo krme, živino koljejo kar na debelo. To mora privedi do tega, da bo v doglednem času nastopilo občutno pomanjkanje živine.

«Prej sem bil črednik kakor ti!» se je hotel postavljati Jaka, ki ni vedel pametnejšega.

«Ampak prisiljen, kakor si še danes! Stari Mazelj te pač pošilja v planino, da bi naredil iz tebe pametnega in resnega človeka. Pa si vedno večji norček! Na tebe ne vpliva narava blagodejno kakor na druge. Njena lepota in svoboda vplivata nate kakor na divjo žival. Še bolj nebrzdan postajaš.»

Jaka ga je zaničljivo pogledal in šel.

Naslednji dan je nameraval Šimen z nahrbtnikom iti v prepad po led.

Jaka je vedel, da namerava Šimen v brezno. Preden je odšel zvečer počivat, se je splazil kakor tat k prepadu. Videl je, da je lestva naslonjena že na prvi polici. Zadovoljno je pokimal in šel počivat. Ni spal. Sredi noči se je dvignil. Čul je globoko smrčanje starega ovčarja. Vzel je žago, ki jo je že prej poiskal med ovčarjevim orodjem. Napotil se je proti prepadu. Pograbil je lestvo in jo potegnil k sebi. Nažagal je njen spodnji konec in jo postavil nazaj, mrmrajoč:

«Ubil se menda ne boš, saj si kakor mačka. Če si pa zlomiš roko ali nogo, ti pa prav iz srca privoščim.»

Vrnil se je v kočo, legel in zaspal mirno, kakor bi bil storil dobro delo.

Šimen se je zgodaj dvignil z ležišča. Komaj je zamežikala zora, ga je že našla budnega. Počasi je stopal po rosnih travah. Gazil je smaragde in rubine, ki so v siju mlade zore sijali okoli njega. Mislil je na Marto. Tam v koči spi poleg svoje

tete. Vsa mlada je, zdrava in lepa. Usta ima nalahno odprta, da se ji vidi zobje. V sanjah se smeje. Na ljubezen misli, na ljubezen v planinah, ki je tako lepa in resnična, polna zdravja, moči in življenja.

Približal se je prepadu. Začudil se je. Tik brezna je čepel pastir Anže in dremal. Z rokama je objemal kolena, na katerih mu je počivala kodrasta glava.

Šimen ga je hotel kar pustiti. Pa se je spomnil, da deček v snu lahko zdrzne v prepad. Tudi čudno se mu je videlo, kaj dela tukaj. Stresel ga je za rame. Fant je preplašen skočil kvišku. Ko je zagledal črednika, se je oddahnil:

«Ti si, hvala Bogu!»

«Kaj vendar počenjaš tukaj? Zakaj ne greš počivat?» je poizvedoval Šimen.

«Tebe čakam.»

«Zakaj neki?»

«Tako ti povem.»

«Radoveden sem!»

«Danes ne smeš v prepad!»

«Kdo mi bo branil?»

«Jaz!»

«Ta je pa dobra!»

«Da, jaz! Poslušaj! Jaka mi je že namignil, da bi se lahko maščeval nad teboj in Marto. Zavrnil sem ga. Sinoči nisem mogel zaspati. Saj veš, kako je z menoj. Preveč sem se zagledal v tvojo planšarico. No, bo že prešlo. Tega ni kriva ne ona ne ti pa menda tudi jaz sam ne. Šel sem sem k prepadu. Obšel sem ga in obležal na spod-

nji strani v grmovju, kjer sem najrajši skrit človeškim očem. Opazil sem, kako se je nekdo približal prepadu. Dvignil sem se in spoznal Jaka. Približal se je, dvignil lestvo in jo nažagal. Vedel je, da boš lezel zjutraj ti prvi v prepad. Zelel ti je škodovati ali te še ubiti. Jaz bi te moral takoj opozoriti, čeprav je bilo že pozno. Pa sem se obotavljal. Menda me je motil tudi »li duh. Naposled sem pa sklenil kar tukajle ostati in te počakati, da te opozorim.»

«Hvala ti, Anže, dober mladenič si. Marta in jaz ti tega ne pozabiva! Enkrat boš o ljubezni mislil drugače. Marta je starejša kakor ti, že zato ni zate. No, danes si še skoro otrok in si svoje misliš.»

Šimen je potegnil lestvo iz prepada. Bila je res na spodnjem koncu nažagana. Prislonil jo je nazaj.

«Odšla sta k prvim kočam. Šimen je poklical črednike, ki so vstali. Povedal jim je, kaj je Jakob naredil.

«Pokažemo mu!» je zakričal Strelov Andrej. «Ti se skrij! Rekli bomo, da si zbolel, da mora on namesto tebe v prepad po led!»

Šimen se je umaknil.

Kmalu je prišel stari Lipe. Poleg njega je korakal Jaka in zaspano zehal. Radovedno je pogledal, kje je Šimen. Ni ga videl. Hudobno so mu zažarele oči.

«Šimen je danes nekaj zbolel. Kdo pojde namesto njega po led?» je vprašal črednik Andrej.

(Dalje prihodnjič.)

— Jesenska razstava Zagrebškega velesejma se odpravi v soboto 28. t. m. ob enajstih. Obsezala bo perutnino, kunce, golobe in ptice pevke. Poleg tega bo posebna razstava sredstev za uničevanje podgan. Na velesejmskem prostoru bo ob enem higienska razstava. Celotna razstava bo trajala do 1. decembra.

DOPISI

DOVŽE. Iz Dovž se še nismo oglasili, pa se zato sedaj po volitvah. Zelo resnične so besede nekega našega volilca, ki je rekel: Tisti, ki ne pojejo volit, so podobni skujanim otrokom, ki ne morejo jesti, ker nimajo svojih žlic. V naših lepih Dovžah, ki štejejo nad 40 hiš, je bilo več takih skujanih otrok. Najbolj skujan je bil neki starejši mož, ki je v nedeljo pred volitvami dobil v Šentilju Korošček lepak. Prinesel ga je domov in čital na njem, naj Slovenci ne gredo volit. Ko je dobil ztem v roke «Domovino», ki je nasprotno dokazovala, kakšnega velikega pomena so volitve, se je tako razjezil nad «Domovino», da je ne mara več brati. Možu ni zameriti, la se je dal tako preslepiti, ker pač v svoji otroški miselnosti ne ve, kaj dela, čeprav bi se lahko kot dolgoletni čitatelj «Domovine» že prepričal, da je «Domovina» ljudstvu svetlovala in priporočala še vedno le take reči, ki so mu v prid. Ne bodite otroci, ki ne ljubijo dobrega od zlega!

DRENOV GRIČ. (Smrtna kosa.) Na Lesnem brdu nad Drenovim gričem je po dolgotrajni boleznini umrl graščak g. Franc Golob, star 52 let. Svoj čas je imel lasten premogovnik v Pitomači pri Belovaru, pred osmimi leti pa je ta premogovnik prevzela delniška družba; nato se je preselil na Lesno brdo, kjer je ustanovil največji perutninarški zavod v državi, v katerem je nad 3000 kokoši lepe bele leghornske pasme. Blagi pokojnik je bil zaradi svoje dobrosrčnosti splošno priljubljen. Blag mu spomin!

GORENJI LOGATEC. V nedeljo je imel pri nas narodni poslanec g. dr. Rape sestanek z akcijskimi odbori vseh občin logaškega sreza. Najprej je poročal o političnem položaju po volitvah. Stališče slovenskih poslancev v narodni skupščini bo trdno kakor še nikdar doslej, ker se bo opiralo na doslej še ne doseženo število volilcev. Vse spletke nasprotnikov so bile zastoj. Odslej bodo volilne nasprotnike vpoštevali le še naši zunanji sovražniki. Prisotni člani posameznih akcijskih odborov so se složili najprej glede skupnih smernic bodočega poslančevega delovanja, potem so pa povedali še svoje posebne težnje, ki si jih je g. poslanec zabeležil z obljubo, da bo storil vse, kar je v njegovih močeh. Poslanca g. dr. Rapeta bodo spremljale v Beograd vroče želje njegovih zvestih volilcev, da bi bilo njegovo delo v narodni skupščini blagoslovljeno in uspešno za njegov okraj in za vso državo! — Državni praznik narodnega in državnega ujedinjenja 1. decembra prslavi naš Sokol na slovesen način. Dopolndanska proslava bo notranjega društvenega značaja (zaprisega članstva in drugo), večerna je pa namenjena javnosti. Na programu bodo telovadna akademija, govori in drugo.

KLADJE PRI ŽIREH. Volitve v narodno skupščino so bile lepo mirne in se z začudenjem spominjamo prejšnjih let, ko so še divjale strankarske strasti in je prišlo večkrat do dolgoletnega sovraštva med možmi prav zaradi strank. Sedaj, hvala Bogu, tega več ne poznamo. Naši možje so šli složno na volišče in so dali svoje glasove narodni listi. Seveda so se tudi od nasprotnikov slišale kakšne besede, toda teh starih političnih preužitkarjev ni nihče poslušal. Pokopali smo vso strankarsko navlako in izvolili poštene može za resno delo. Pri nas hujskači ničesar več ne opravijo, saj dobro poznamo, da nam ne žele dobrega. Vsi na delo za mir in poštenost v močni Jugoslaviji! — Naše gospodarske razmere so slabe. Živina je skoro zastoj. Les prav tako. Upamo pa, da bo kmalu bolje. Sedaj bi bilo najbolje živino doma pobiti in meso prodati, ker se tako le malo

več dobi za govedo. Včasih pri nas govorimo o tem, kdo je kriv takim razmeram. Ker znamo razsoditi položaj, vemo, da je krivec splošna gospodarska kriza po vsem svetu, kakor čitamo v «Domovini». Podrugod v tujini je še huje. — Kdor še ni naročnik «Domovine», naj si naroči list sedaj na zimo, ko bodo dolgi večeri, da bo imel za mal denar mnogo lepega štiva. «Domovina» je izvrsten list, ki bi moral biti v vsaki hiši.

KOPRIVNIK V BOHINJU. Pri volitvah so Koprivničani zelo častno nastopili. Pokazali so, da so razumeli važnost volitev. Zato so kljub protia agitaciji z 90odstotno večino izpolnili svojo dolžnost. Ker nekaj upravičencev ni bilo ta čas prisotnih, nekaj ne vpisanih, je bilo pravih zapečnikov tako malo, da niti v poštev ne prihajajo, namreč le pet. Na Gorjušah je volilo 56 odstotkov vseh upravičencev, torej skupaj v obeh vaseh 73 odstotkov.

LIBUČE. (Smrtna kosa.) Dne 17. t. m. ob 11. ponoči je po dolgem trpljenju preminil na Dolgem brdu, občina Libuče, vzorni posestnik, podpredsednik sreskega kmetijskega odbora in dober družinski oče, g. Stefan Kralj. V petek smo ga spremljali na zadnji poti na mežiško pokopališče. Dolgi spreved je pokazal, kako priljubljen in spoštovan je bil pokojnik med prebivalstvom, ki se je od blizu in daleč udeležilo njegovega pogreba. Ginja govornik župnika g. Horenböka je ganil vsakogar. Pod vodstvom ravnatelja meščanske šole g. Hergautha so učenci in učenke v lepo zbranim tonu zapeli «Vigred». Časten spomin pokojniku!

NORSINCI PRI LJUTOMERU. Pred kratkim je gasilno društvo v Babincih priredilo tombolo, katere čisti dobiček gre v društvene svrhe. Zato je društvo potrkalo tu in tam na vrata in prosilo za prispevke; našlo je povsod primerno razumevanje. Ko pa so gasilci prišli k našemu županu, jih je odklonil. Zakaj je to storil?

PREDGRAD OB KOLPI. Kako bomo živeli, s čim se bomo oblačili in davek plačali? Tako se povprašujejo ljudje ob Kolpi. Suša je uničila poljske pridelke in za živino ni krme. Zasluzka pa tudi ni. Kako si naj ohranimo živino? Smo kakor izgubljeni potniki v puščavi. Siromašni kmetje živino pobijajo in dnevno za vsak denar med seboj prodajajo meso. Bati se je, da ne bodo imeli kmetje dovolj gnoja in ne dovolj vprežne živine, tako da bo kriza zaradi tega prihodnje leto še večja. Poljanska dolina ob Kolpi spada sicer k Beli Krajini, a smo njen privesek, ki nas malokdo pozna in vidi. Zato tudi ni od nikoder pomoči za nas. Vinsko letino smo imeli dobro. Tudi jabolka in orehi so dobro obrodili. Ali kaj pomaga, ko ni kupcev, da bi se ti pridelki spravili v denar. Tako je hudo pri nas, da prosimo odločilne činitelje, naj nam vsaj davek znižajo. Letos je bila pri nas taka suša, kakršne niti najstarejši ljudje ne pomnijo. Vode nismo imeli. Reče se sicer, da smo ob Kolpi, ali Kolpa je globoko pod nami. Zaradi suše je trpel narod, je trpela živina. Pomanjkanje vode je pri nas veliko zdravstveno vprašanje. Nujno prosimo, da se odločilni činitelji spomnijo naše doline! J. Š.

RAČNA. Ker je župnik g. Kogovšek bolan, zdravi se namreč v bolnici v Ljubljani na oddelku za živčne bolezni, ga nadomestuje župnik g. Solar iz Zalne. — Po 14dnevem deževju imamo zopet lepo vreme, samo bolj mrzlo je. Ljudje pridno pripravljajo kurivo za zimo.

SV. BOLFENK V SLOVENSkih GORICAH. Smrtna kosa nas ne obiskuje prav prepogosto. Med drugimi smo pokopali letos že dve dekleti: Nežo Raišpovo iz Trnovske vasi, staro komaj 18 let, in Terezijo Jurševo, staro 27 let, ki jo je pokosila zavratna sušica. Nadalje sta vinarla dva preužitkarja: Franc Potrč, star 86 let, in Franc Muršec, star 74 let, bivši kmet iz Biša. Te dni smo pa spremili k večnemu počitku 43letno kmetico in vzorno gospodinja Terezijo Lahovo iz Biša, ki jo je nenadno ugrabila bela žena smrt. Hladna zemlja je nadalje pokrila še nekaj starih mož in otrok. Vsem tem bodi lahka zemljica bolfanska! — Trgatev smo imeli letos precej dobro. Pa kaj nam to pomaga, ko ne moremo spraviti kapljice

v denar. Plačila so vedno večja, cene vedno slabše. Kje bomo jemali denar za vse dajatve in potreščine? Zivimo samo v upanju, da se bo postopno obrnilo vse na bolje.

SV. TROJICA V SLOVENSkih GORICAH. Tudi naš trg se je 8. t. m. lepo odzval klicu svojega kralja, kajti od 76 volilnih upravičencev jih je prišlo 49 na volišče, to je 64 odstotkov. Uspeh, kakršnega spričo naravnost ogabne protia agitacije oddaleč nismo pričakovali. Pomisliti je treba, da šteje sam frančiškanski samostan deset volilnih upravičencev, to je 13 odstotkov vseh volilcev našega trga. Tisti gospodje, ki so vse storili, kar so mogli, da so ljudi odvrčali od volitev, so torej temeljito pogoreli. Vse skupaj ni prineslo nasprotnikom tistih uspehov, katere so pričakovali. Doma so ostali le podrepniki, katerim ni za resno delo v korist države. Prepričani smo, da jih bo kmalu začela boleti glava in da bodo temeljito obračunali s svojimi zapeljivci. Vsem, ki so neustrašeno izpolnili svojo dolžnost, katero jim je narekovala ljubezen do svobodne Jugoslavije, vse priznanje. Zlasti gre priznanje trojiškemu gasilnemu društvu, ki je z godbo na čelu korporativno prikorakalo na volišče in javno pokazalo svojo ljubezen do kralja in domovine.

ŠMARJE PRI JELSAH. Preteklo nedeljo je prišel k nam narodni poslanec gospod Vekoslav Spindler in imel nad vse pričakovanje lepo uspeš shod. Velika dvorana pri g. Habjanu je bila natrpano polna volilcev iz občin Šmarja, Sv. Vida, Sladke gore, Lemberga, Sv. Petra, Sv. Eme, Zibike in Zusma. Pogrešali smo le Svetoštefančane in Šlivničane. Videli smo tudi mnogo zapečkarjev na shodu, ki so mirno poslušali g. poslanca. Naposled se je razvila živahna debata. Po shodu, ki je trajal nad dve uri, so bili celo zapečkarji zadovoljni in je eden izmed njih dejal: «Star sem že, ali tega še nisem doživel, da bi prišel kdaj poslanec takoj, ko je izvoljen, med svoje volilce. Tudi ne vem, da bi bil kdaj kak poslanec z volilci v ožjem stiku. Če pride še kdaj kak slepar, ki je agitiral proti volitvam, pred mene, mu jih bom zabrusil v obraz, da jih bo do smrti pomnil. Ali je treba, da so nas tako za nos potegnili, da nismo šli volit?» Da, da, sedaj je zapečkarje sram, ali prepozno še ni. Lepo je, da že skoro pametno mislite. Zato dajte tistim političnim sleparjem enkrat za vselej brocl!

DOMAČE NOVOSTI

* **Dopisnike, domače in še bolj one iz tujine,** pozivamo, naj pišejo priimke in imena krajev razločno in pravilno! Pisani naj bodo dopisi po eni strani lista in s črnilom ali vsaj s prav temnim svinčnikom, da se bodo dopisi lahko gladko brali.

* **Bani pooblašteni, da določajo krušne cene.** Minister za trgovino in industrijo je predpisal izpremembo in dopolnitev uredbe o cenah kruha. Po tej dopolnitvi se bani pooblaščaj, da v poedinih krajih odobrijo izpremembe osnovnih krušnih cen, pri čemer naj se ozirajo na cene mčke v trgovini na debelo v poedinih krajih in na režijske stroške za peko kruha.

* **Zahvala našim gasilem.** Predsednik Jugoslovske gasilske zveze je prejel od bana dravske banovine g. dr. Marušiča tole zahvalo: Po ugodnem izidu volitev v narodno skupščino, ki so se končale z veličastno zmago jugoslovske državne in nacionalne misli, smatram za prijetno dolžnost, da se z zahvalo in priznanjem spomnim naših vrljih gasilcev, ki so v teh zgodovinskih dneh ponovno pokazali svojo čvrsto narodno zavednost in neomajno ljubezen do vzvišenega vladarja in naše svobodne domovine. Prostovoljna, toda železna disciplina, solidarnost, zmisel za konstruktivno delo, neomahljiv in brezpogojen patriotizem so lastnosti, ki so vedno odlikovale Vašo ugledno organizacijo in njene člane in so 8. novembra prišle zopet do popolnega izraza. Tem odlikam gre v veliki meri zasuga, da so volitve potekle v lepem redu. S svojo nad vse

žestno volilno udeležbo pa je gasilstvo znova svečano poudarilo, da mu je država prva in najvišja skrb, kateri se morajo podrediti vse ostale koristi. Ko se Vam, gospod predsednik, zahvaljujem za veliko uslugo, ki ste jo storili domovini v teh hudih in resnih časih, Vas prosim, da sporočite to mojo zahvalo vsem Vašim društvom, ki po dravski banovini nesebično in požrtvovalno vrše svojo nacionalno in človekoljubno poslanstvo. Sporočite jim, da bom kakor doslej vedno z zanimanjem sledil njihovem delu in njihova hvale vredna stremjenja po svojih močeh vedno rad podpiral. Blagovolite sprejeti, gospod predsednik, tudi ob tej priliki izraze odličnega spoštovanja.

* **Nove poštnice in brzojavne pristojbine.** Od 1. decembra 1931. veljajo naslednje poštnice pristojbine: za pismo v tuzemskem medkrajevem prometu do 20 g teže 1-50 Din, v teži nad 20 do 50 g 2 Din, v teži nad 50 do 250 g 3-50 Din. V kraju samem pa ostane za navadno pismo do 20 g dosedanja poštnina 1 Din. Za dopisnice in razglednice je treba znamke za 75 p. Za priporočene pošiljke znaša pristojbina v kraju samem 2 Din, v medkrajevem prometu 3 Din. Za nakaznice znaša pristojbina do 50 Din 2 Din, do 100 Din 3 Din, do 300 Din 4 Din, za 1000 Din 6 Din, do 2000 Din 8 Din, do 3000 Din 9 Din, do 4000 Din 10 Din, do 5000 Din 12 Din. V tej pristojbini je vsebovana tudi pristojbina za izplačilo nakaznice na domu. Ta pristojbina se pobira le pri nakaznicah iz inozemstva. Pristojbina za sporočilo na hrbtu čekovne nakaznice se ukinja. Za odkupne (povzetne) pošiljke znaša pristojbina za dostavo 1 Din. Za shranjenje poštnoležečih pošilk se pobira pristojbina po 50 par. Za dostavo vrednostnih pisem in zavojev na dom se računa: za pisma z označeno vrednostjo 1 Din, za zavoje do 5 kg 2 Din, nad 5 kg 5 Din. Brzojavne pristojbine znašajo po 60 par za besedo, a pristojbina za potrdilo 2 Din. Najnižja pristojbina je tista, ki velja za brzojavko z 10 besedami. Za priporočena pisma, ki gredo v inozemstvo, znaša pristojbina 4 Din. Za zavoje (pakete) so pristojbine: do 1 kg 3 Din, nad 1 do 5 kg 8 Din. S 1. marcem 1932. se uvedejo nove pristojbine za zavoje (pakete) nad 5 kg.

* **Poroki.** V Sarajevu se je poročil 19. t. m. g. Milan Kolar, sodni kapetan, vojaški preiskovalni sodnik iz Ljubljane, z gđ. Bosiljko Bugarsko, hčerjo uglednega pokojnega profesorja dr. Bugarskega. — V topčiderski cerkvi v Beogradu sta se 22. t. m. poročila sreski nadzornik Tone Fink iz Šmarja pri Jelšah in Jelisava Čuševa. — Obema paroma obilo sreče!

* **Vinska razstava in vinski sejem v Konjicah.** Dne 31. januarja, 1. in 2. februarja bo v Konjicah vinska razstava z vinskim sejemom. Opozarjam vinske trgovce in gostilničarje, naj si ogledajo razstavo in pokušijo letošnji pridelek, ki bo res vsakogar zadovoljil. Muškatin silvanec je dosegel letos 24 odstotkov, burgundec 22 odstotkov in rulandec 23 odstotkov sladkorja. Pozivamo tudi vse tvrdke, ki žele razstaviti kletarsko orodje, naj se prijavijo na naslov: g. Nemeč, sreski kmetijski referent v Konjicah. Posetite vinsko razstavo konjiškega sreza!

* **Preselitev celjske katastrske uprave.** Katastrska uprava v Celju se je v ponedeljek 23. t. m. preselila iz dosedanjih prostorov v drugo nadstropje poštnega poslopja. Vhod v nove prostore katastrske uprave je s Cankarjeve ceste.

* **Gibanje nalezljivih bolezni v dravski banovini** nam kažejo naslednje številke: Leta 1929. je obolelo za tifusom 226, umrlo pa 16 oseb, za grižo je obolelo 44, umrlo 8 oseb, za škrlatinko je obolelo 1210, umrlo 133 oseb, za davico je obolelo 761, umrlo 101 oseba. Leta 1930. pa je za tifusom obolelo 214, umrlo pa 18 oseb, za grižo je obolelo 152, umrlo 25 oseb, za škrlatinko je obolelo 917, umrlo 84 oseb, za davico je obolelo 1526, umrlo pa 160 oseb. V letu 1930. opažamo veliko porast griže in davice in precejšen padec škrlatinke. Med vsemi nalezljivimi boleznimi divja naihujše jetika. Na vsakih 10.000 prebival-

cev umre pri nas še vedno 18 ljudi, v Nemčiji le 8. Od 100 umrlih jih pride na jetiko 12. V letu 1929. je umrlo za jetiko 2330 oseb, v letu 1930. pa 2160 oseb. Če računamo trajanje odprte jetike pri umrlih na pet let, imamo pri nas najmanj 10.000 odprto jetičnih, ki širijo jetiko.

* **Okrog 40.000 slovenskih izseljencev.** Nedavno se je vršil v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani delavski prosvetni večer, posvečen izseljencem. Predaval je izseljenski komisar g. Fink o naših izseljencih. Predavatelj je podal nekaj zanimivih števil. Po podatkih izseljenskega komisarijata v Zagrebu se je izselilo iz dravske banovine v prekmorske države: leta 1921. 2489 oseb, leta 1922. 440, leta 1923. 1312, leta 1924. 1197, leta 1925. 179, leta 1926. 2131, leta 1927. 2227, leta 1928. 3162, leta 1929. 1976 in leta 1930. 1671 oseb. V desetih letih torej skupaj 18.184 oseb. V evropske države pa se je iz dravske banovine izselilo od leta 1927. do sedaj 15.557 oseb. V Franciji je okoli 16.000 Slovencev, v Nemčiji 30.000, v Holandiji 3000 in v Belgiji tudi 3000. V zadnjih 50 letih pa se je iz posameznih slovenskih okrajev izselilo: iz Kočevja 17.328 oseb, iz Novega mesta 8372, iz Krškega 6919, iz Murske Sobotice 5968, iz Ljubljane in okolice 4925, iz Logatec 4788, iz Litije 4747, iz Kamnika 3930, iz Kranja 3908, iz Dolnje Lendave 3094, iz Šmarja pri Jelšah 2684, iz Celja 2405, iz Dravograda 2079, iz Čabra 1906, iz Brezice 1727, iz Gornjega grada 1652, iz okraja Maribor levi breg 1347, iz okraja Maribor desni breg 1276, iz Konjic 1118, iz Laškega 812, iz Slovenjgradca 804. K temu pa je treba še prišteti izseljence iz črnomskega in metliškega okraja, tako da dobimo rezultat, da se je v zadnjih 50 letih za stalno izselilo iz Slovenije okoli 100.000 oseb. K temu pa še niso prišteti Slovenci iz slovenskega Primorja in slovenskega dela Koroške. V ogromni večini so se izselili seveda moški. Ti so se v tujini tudi oženili in si ustvarili družine. Računati moremo, da sestoji družina vsakega slovenskega izseljenca povprečno vsaj iz treh oseb. Samo iz dravske banovine živi torej v tujini stalno 300.000 Slovencev. Če pa prištejemo k temu še primorske in koroške Slovence, moremo računati, da živi stalno v tujini daleč od rodne zemlje okoli 400.000 Slovencev.

* **Smrt najstarejše Celjanke.** V sredo 18. t. m. je v Celju umrla zasebnica ga. Barbara Kačeva, stara 94 let. Pokojnica, ki je bila najstarejša Celjanka, je bila mati že pred leti umrlega čevljarkega mojstra Kača v Celju.

* **Za ameriško dediščino.** V Pittsburgu v Ameriki je umrl letos v marcu rudarski invalid g. Matija Špan, doma iz okolice Planine nad Sevnico. Odšel je v Ameriko že leta 1911. Ko se je ponesrečil v jami, je dobil od zavarovalnice izplačano zavarovalnino. V svoji oporoki zapuščba dvema svojima nečakoma po 5000 dolarjev, Alojziju Lipoglavu in njegovi ženi pa 15.000 dolarjev. Vsa njegova zapuščina znaša 27.377 dolarjev. Na nezakonsko hčerko Stefanijo Šeškovo pa je žal pozabil. Vsa zadeva je prišla preko ameriškega odvetnika in konzulata v Sevnico, Ameriški odvetnik namreč namerava razveljaviti oporoko v prilog omenjene nezakonske hčerke, katero je pokojnik v svoji oporoki prezrl. Kako bo reč rešena pri sodišču, bomo še poročali.

* **Požar v Dolenjem Logatcu.** Nedavno zvečer je zgorel kozolec dolenjelogaškemu tesarskemu mojstru Pišlarju. Pod kozolecem je bil hlev, iz katerega so še pravočasno rešili kravo in osla. Gasilno društvo se je omejilo v glavnem na obrambo bližnjih poslopij, ki so bila v nevarnosti, da se vnamejo. Temu in pa mirni noči je pripisati, da se požar ni razširil. Vzrok požara ni znan, domnevajo pa, da je bil ogenj podtaknjen.

* **Smrt v gozdu.** Nedavno zjutraj so odšli spravljat hlode iz Dašenske grape pri Zeleznicah na Gorenjskem posestnik Košir, njegov sin Jože in posestnik Peter Meseč, vsi iz vasi Češnjice pri Zeleznicah. Ob dvanaajstih so se vsedli h kosilu, ki so ga prinesli s seboj. Ker je deževalo, je oče opozoril sina, da morajo imeti napravljeno kako streho, da bodo vsaj med kosilom na suhem. Sin je žel nato po jelšo, da bi naredil streho. Ker ga

ni bilo doglo časa nazaj, so ga šli iskat. Našel ga je Peter Meseč mrtvega. Ležal je v mali vodi z zlomljenim tilnikom. Kako se je nesreča zgodila, se ne ve, vendar sodijo, da je najbrže hotel skočiti čez vodo, pri čemer mu je moralo spodrsniti na mokrih tleh, da je padel vznak in si pri padcu zlomil tilnik in obležal mrtvega.

* **Smrtna nesreča s puško.** Pri Sv. Marku niže Ptuja se je pripetila te dni zagonetna nesreča, ki je ugonobila življenje posestnika Franceta Primožiča. Primožič, ki je bil smrtno ranjen prepeljan v bolnico v Ptuj, je še sam izpovedoval, da mu je padla po nesreči iz rok puška, se na tleh sprožila in ga zadela v spodnje telo.

* **Huda nesreča zaradi neprovidnosti.** Fantje iz Raduš pri Slovenjgradcu so hoteli posebno svečano proslaviti god sv. Elizabete in so na večer pred godom streljali iz možnarja. Pri možnarju je bil zaposlen tudi 23letni brezposelni kovač Jožef Kolar. Naenkrat se je začul velik pok, pre zgodnja eksplozija, ki je bila tako močna, da je raznesla možnar in je precejšen kos možnarja z največjo silo zadel Kolarja in mu ziomil levo nogo. Ponesrečenca so takoj prepeljali v slovenjgraško bolnišnico.

* **Avto ubil družinskega očeta.** V ponedeljek zvečer je vozil iz Celja proti Vojniku osebni avtomobil, ki ga je vodil uradnik nekega celjskega avtomobilskega zastopništva. Poleg Pristovškove gostilne na Spodnji Hudinji je istočasno stopal čez cesto 29letni zidar pri tvrdki Westen Stanko Gorjanc iz Arelina pri Vojniku, oče štirih malih otrok. Avtomobil je Gorjanca podrl na tla in ga na mestu ubil. Kakor so izpovedale priče, je vozil avtomobilist pravilno po desni strani ceste. Zdravniški pregled je ugotovil, da ima Gorjanc popolnoma zdrobljeno lobanjo in zlomljeno desno nogo v piščali. Nastopila je krvavitev možganov in je bila smrt neizogibna.

* **Huda avtomobilska nesreča** se je v ponedeljek zvečer pripetila na banovinski cesti na Polulah pri Celju. Po cesti proti Celju je privozil nekoliko pod znano Kranjčovo gostilno z vozom preмога voznik Mihael Trobiš iz celjske okolice. Ko je opazil, da mu vozi nasproti neki avtomobilist, je stopil h konjem, ki so vlekli voz po levi strani ceste, in jih zavrnil na desno stran. Bilo pa je že prepozno. Drveči avto je zadel voznika in ga odbil pod konjska kopita in kolesa voza. Trobiš je obležal sredi ceste z dvakrat zlomljeno desno in enkrat prelomljeno levo nogo. Prepeljan je bil v bolnico. O avtomobilistu ni nobenega sledu.

* **Smrt ob oknu.** Ko se je v ponedeljek okrog 20. vračala v Litiji žena topilniškega čuvaja Kovača proti domu, je v oknu topilnice zagledala glavo človeka v čudnem položaju. Neki čevljar, ki jo je spremljal, je menil, da je tat, a Kovačeva je vsa prestrašena kriknila, ker je po obrazu v oknu spoznala svojega moža. Mož je imel globoko rano na glavi in od razbitih šip prerezane žile na vratu. Nenavadna smrtna nesreča se je primerila takole: France Kovač je prišel nekoliko vinjen domov in proti večeru hotel stopiti svoji ženi naproti. Preden je zapustil topilnico, ga je prišla božjast in se je zaletel z glavo v okno, razbil križ in obtičal med razbitimi šipami s prerezanim vratom. Siromak je tako izkrvavel. Bil je star 43 let. Pred vojno je bil rudar v Nemčiji, kjer je izgubil levico. Kot invalid z malo rento je zadnjih osem let vestno vršil službo čuvaja v topilnici.

* **Samomor mladega delavca.** Te dni so našli ljudje v bližini tovarniških hiš v Štorah pri Celju na drevesu obešenega mladeniča, v katerem so prepoznali 22letnega kovinarja štorske železarne Josipa Otovnika iz Stor. Mladí delavec, ki je bil znan kot miren in srčno dober človek, je napravil ta obupni korak v hipni duševni zmedenosti.

* **Smrt pod sodom.** Kupci iz Radeč pri Zidanem mostu so naložili te dni za Krško tovarni avto z vinom. Ko so peljali vino proti domu, je avto med Krškim in Pijavskim zavozil preveč pod cesto ter se prevrnil tako, da so se sodi skotalili iz njega. Pri tem se je zvalil en sod čez dimnikarskega mojstra Koprivnika iz Radeč tako nesrečno, da je le-tá na mestu obležal mrtvega.

* **Preprečena železniška nesreča.** Na progi Maribor-Dravograd bi se bila v soboto v bližini Trbojn kmalu dogodila velika nesreča. Na progo se je ponoči vsul plaz kamenja, ki je podrl tudi večje drevo. Čuvaj je oviro zapazil šele v zadnjem trenutku pred prihodom vlaka in ga ustavil. Stroj je obstal tik pred kamenjem. Odstranjevanje zapreke je trajalo samo pol ure, nato pa je vlak vozil naprej.

* **Huda nesreča se je pripetila blizu Kresnic.** Pavel Groznik, 31letni sprevodnik tovornih vlakov, je spremljal vlak proti Zidanemu mostu. Med vožnjo je blizu Kresnic stopil na stopnice, da pogleda, ali so vsi vagoni priklopljeni in v redu. Ker je pa močno deževalo in tudi snežilo, so bile stopnice spolzke in mu je nenadno spodrsnilo. Padel je naravnost pod vlak, ki mu je razmesaril desno roko. Še ponoči so ga prepeljali v bolnico, kjer so mu roko odrezali.

* **Na lovu ustreljen otrok.** Šoštanjski lesni trgovec Anton Rožič je priredil prejšnji četrtek v svojem lovišču v Belih vodah lov na srnjake. Med povabljenimi lovci je bil tudi znani dober strelec Franc Jerak, najemnik Studenškove kmetije pod Sv. Križem. Bilo je blizu 15. ure, ko je Jerak, ki je stal v gostem grmovju, zapazil, da psi nekaj gonijo po jarku proti njegovemu stojišču. Ko so bili psi že prav blizu njega, je videl na dober streljaj od sebe, da se giblje med gostim grmovjem nekaj sivkastega. Brž je pomeril in sprožil. Silno pa se je prestrašil, ko je iskal plen, a je našel v grmovju ustreljeno deklico. V nesrečni žrtvi je spoznal prestrašeni lovec Miciko Stifterjevo, edino hčerko staršev, po domače Potočnikov. Jerak se je takoj podal v Šoštanj, kjer je prijavit žalosten dogodek orožnikom.

* **Nočni napad na ravnatelja Jugočeške v Kranju.** Nedavno je bil napaden iz neposredne bližine ravnatelj tkaninske tovarne Jugočeške v Kranju, g. Maks Horovitz. Revolverska krogla mu je šla skozi meso nad kolonom leve noge. Kdo je napadalec, se ne ve, sum pa leti na nekega delavca. Poklicani zdravnik g. dr. Bežek je nudil ranjencu prvo pomoč. Rana ni nevarna.

* **Vlom pri Veliki Nedelji.** V noči od četrta na petek so neznani zločinci vlomili pri trgovcu Mediku pri Veliki Nedelji in odnesli raznega manufakturnega blaga za okoli 30.000 Din. Za tatovi manjka vsaka sled, ker so imeli s seboj avto, kakor kažejo sledovi.

* **Živinski pretep in pobj.** Pri posestniku Dolancu v Košci so praznovali poroko. Kmalu po polnoči pa so začuli izpred hiše klic na pomoč. Svatje so stekli iz hiše, kjer se jim je nudil grozen prizor. Na tleh je ležal Feštajnov Jože, kraj njega pa nepremično v mlaki krvi še dva mlada fanta, v katerih so spoznali Antona Dežmana in njegovega brata Petra. Feštajnov je bil kot vojak na dopustu. Ko so ga svatje pobrali in izkušali obuditi k življenju, so spoznali, da je ves trud zaman, ker mu je noževa konica predrila prsi in je nesrečni fant izkvravel. S Polšnika so poslali v Zagorje po zdravnika dr. Slavka Gruma, ki je prišel okrog 4. zjutraj v Košco. Nudil je pomoč obema bratoma Dežmanoma. Anton Dežman je po zdravniškem mnenju hudo poškodovan; dobil je 11 sunkov z nožem, največ v tilnik in hrbet. Zelo nevarna je rana na tilniku, ki sega do lopatic, smrtno nevarna pa ona na hrbtu. Sunek je bil tako silen, da so pljuča že načeta. Peter Dežman je dobil 10 cm dolgo rano nad desnim očesom. Bati se je, da bo fant oslepel. Ima pa še več drugih poškodb. Ranjena fanta sta bila tako slaba, da ju niso mogli prepeljati v Litijo in v ljubljansko bolnico. Orožniki s Polšnika so zastražili vso okolico in požvedujejo za neznanimi napadalci, vse njihovo prizadevanje je pa doslej ostalo brezuspešno. Vse kaže, da je zakon proti pretepačem še vse preblag, saj so najsirovejši poboji in pokoli na deželi na dnevnem redu. Da bi se ta podivjanost na deželi omejila, bi bilo prav umestno, da se zadevne določbe zakona še poostre.

* **Krvav zločin se je primeril v nedeljo zvečer na Drečjem vrhu pri Trebelnem.** Nesrečna pijača je zopet povzročila pretep, v katerem je izgubil življenje 21letni Zgajnarjev France iz Pokleka pri

Trebelnem. Dejanja so osumili nekega hlapca iz Mokronoga in njegovega tovariša iz Hrastovice, ki sta se na Drečjem vrhu mudila zaradi kupčevanja s konji. Uvedena je preiskava.

* **Krvavo maščevanje.** Jožef Holc, posestnik in trgovec v Galuškaku, je nedavno ustrelil Janeza Kosca iz Smolinčev iz veže svoje hiše v času, ko se je Kosec v družbi svoje žene vračal od Sv. Lenarta. Holc se je nad Koscem maščeval zaradi tega, ker je domneval, da ga je Kosec ovadil finančni kontroli, ker je prodajal nezatrošarinjeno vino. Holc je streljal z browningom in je oddal tri strelje. Dve krogli sta zadeli nesrečnika v trebuh, ena pa v prsa. Vsi strelji so smrtonosni. Kosec je bil takoj prepeljan v javno bolnico v Ptuj, kjer je te dni izdihnil. Pokojnik zapušča ženo in več otrok.

* **Zagoneten umor mladega fanta.** V noči na soboto je bil izvršen v Jablovcih strašen zločin, katerega žrtev je postal 20letni Matevž Drevenšek, delavec pri posestniku enakega imena. Matevža je ubil z motiko in z nožem 18letni Leopold Šmigoc iz iste vasi, ki so ga orožniki že aretirali. Zločinec se izgovarja, da je ubil Drevenška v silobranu, kar pa ne bo držalo. Najbrže je bil vzrok zločina ljubosumnost na nesrečnega Drevenška zaradi 19letne gospodarjeve hčerke.

* **Roparja s samokresom v boštanjem župnišču.** Dne 23. t. m. ob treh zjutraj sta se priplazila dva zlikovca k župnišču v Boštanju. Po dolgi lestvi sta splezala na streho. Ker pa tu nista našla vhoda v hišo, sta šla v klet. Pa tudi ta njuna pot je bila zaman. Šele zadaj za župniščem sta s pomočjo lestve splezala do okna prvega nadstropja, razbila šipo, snela oknice in tako prišla v notranjost. Iz prvega nadstropja sta takoj krenila v pritličje in iz shrambe vzela kos slanine in kruha. Nato sta vstopila v župnikovo spalnico. Ko sta posvetila z električno svetilko, se je župnik g. Rakovec zbudil. Toda eden izmed obeh roparjev mu je z revolverjem zagrozil in ukazal, naj dvigne roke in se obrne proti zidu. Nato sta vprašala župnika, kje ima cerkveni hranilnični in občinski denar in kje ključe od blagajne. Ko sta našla v miznici ključe in odprla blagajno, sta vzela 4160 Din. Župnik ju je še prosil, naj mu pustita nekaj denarja, ker mora na potovanje v

Najkoristnejše darilo za **Miklavža** si nabavite v trgovinah

JOSIPA OLUPA, LJUBLJANA

Stari trg št. 2 (na vogalu) in Pod trančo št. 1

Velika zaloga moških in deških oblek, manufakture in modnih potrebščin. — Glavna zaloga moškega perila iz

lastne **„Triglav“ — Ljubljana**

tovarne **Kolodvorska ulica št. 8**

Blago solidno, cene nizke. Trgovci dobe večji popust.

PRAVA METODA

uspešnega negovanja lepote počiva na uporabi takšnih pripomočkov, ki se izdelujejo iz učinkujočih medicinskih sestavin, kakršni so: Fellerjeva Elsa-pomada za zaščito kože in Elsa-pomada za rast las (2 lončka brez nadaljnjih stroškov 40 Din), Elsa-mila lepote in zdravja (5 kosov franko 52 Din). Dobivajo se pri lekarnarju Evgenu V. Fellerju, Stubica Donja, Elsa-trg 360, savska banovina.

ANT. KRISPER
Ljubljana - Mestni trg
ROKAVICE:

Din 15.—, Din 17.—,
usnjene podložene ženske . . . Din 55.—
usnjene podložene moške . . . Din 65.—

Kako postanem dober godbenik.

To brezplačno knjižico pošlje tovarna glasbil **MEINEL & HEROLD** v Mariboru št. 104—B vsakemu prijatelju glasbe, bodisi začetniku ali izvežbanemu godbeniku. Zahtevajte knjižico takoj z navadno dopisnico!

Novo mesto. Zaman. Roparja sta izginila in zaklenila župnišče odzunaj Ključ sta v bližini odvrгла in nato zbežala v noč. Zjutraj je pritekla župnikova kuharica k občinskemu tajniku in drugim ljudem in kmalu je bila vsa vas pokoncu. Poklicali so tudi orožniško postajo na Radni. Orožniki so takoj pričeli zasledovanje. Župnik Rakovec jim je oba roparja točno popisal in po tem domnevajo, da sta dva ubegla kaznjenca, ki ju že išče zagrebška policija.

* **Zverinski umor v Zetalah pred sodniki.** Pred petčlanskim velikim senatom v Celju se je te dni vršila razprava proti 30letnemu tesarju Ivanu Krušiču iz Zetal, mali posestnici 48letni Jeri Petrovičevi iz Zetal in njeni nezakonski hčeri 19letni Katarini zaradi umora malega posestnika, 55letnega Leopolda Petroviča. Pokojni Leopold Petrovič, ki je bil po telesu slaboten človek, se je pred poldrugim letom v tretjič oženil z Jero Potočnikovo, ki pa ga je pričela kmalu zanemarjati in sovražiti. Petrovič je bil čudaške narave in je pogosto po ves dan popolnoma slečen hodil po sobi in kadil pipo. Tretja žena Jera je privedla s seboj v zakon tudi svojo 19letno nezakonsko hčerko Katarino, ki prav tako ni mogla trpeti čudaškega očima. Petrovič je moral po izjavah sosedov šestokrat bežati pred hudima ženskama, ki sta se ga lotili tudi dejanski. K ženskama je pričel preteklo zimo zahajati obtoženi tesar Ivan Krušič, ki je imel istočasno ljubezensko razmerje z materjo in hčerjo. Z materjo se je na njeno priogovarjanje kmalu sporazumel, da bo njenega ne-ljubega moža spravil s poti. Krušič, ki je oženjen, pa živi ločeno, ker mu njeni starši niso hoteli izročiti svojega posestva, je svoj in svojih ljubic zločinski naklep v noči od 25. na 26. avgusta res izvršil. Obe ženski sta bili, najbrže v sporazumu z morilecem odsotni z doma. Krušič se je ponoči splazil v hišo, kjer pa je naletel na bedečega Petroviča. Med njima se je razvil prepir, med katerim je Krušič podrl starca na tla in ga divje obdeloval s pestmi. Ko je starec omagal, je zverinski podivjanec iz vrvi, ki se je nahajala v shrambi, napravil zanjko in jo nataknil svoji žrtvi na vrat, nato pa starca dvignil s tal in ga obesil na železno kljuko na stropu. Ker pa je Petrovič še dosegel tla, ga je morilec tako dolgo pritiskal k tlom, držeč ga za roke, da je starec izdihnil. Naslednje jutro je obešenca prva našla njegova pastorka Katarina, ki je o strašni najdbi obvestila orožnike. Ti pa so takoj zasumili, da Petrovič ni izvršil samomora. Prijeli so mater, hčer in morilec. V preiskavi so zločin priznali, le maloletna Katarina je trdila, da ni ničesar gotovega vedela. Morilec Ivan Krušič in Jera Petrovičeva sta bila obsojna na po 20 let robije in na izgubo častnih državljanskih pravic, obtoženka Katarina pa je bila oproščena.

* **Pri prehlajenju, hripi, vnetju v vratu, oteklih mandeljnih, živčnih bolečinah, trganju v udih storite dobro, če poskrbite za vsakdanje izpraznenje črevesa s tem, da popijete pol čaše naravnega «Franc Jožefove» grenčice.** Po sodbah univerzitetnih klinik se odlikuje «Franc Jožefova» voda zaradi zanesljivega učinka pri prijetni uporabi. «Franc Jožefova» grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Občine dravske banovine v številkah

Oglejmo si prav zanimiva dognanja o številu, razdelitvi in jakosti občin v naši banovini po podatkih ljudskega štetja po stanju prebivalstva med 31. marcem in 1. aprilom. Po tem štetju ima dravska banovina 1043 občin z 1.120.584 prebivalci. Najprej je treba omeniti, da je štetje pokazalo, da prevladujejo v naši banovini predvsem male občine. Tako imamo 915 občin z manj ko 2000 prebivalci; teh občin je torej 87 % ali osem desetink. Občin, ki imajo nad 2000 prebivalcev, pa je le 128, to je ena desetinka ali 13 %. Nadalje je zanimiva razdelitev občin po ožji lestvici. Manj kakor 100 prebivalcev imajo 4 občine. Manj ka-

kor 500 prebivalcev ima 386 občin ali 37 %. Teh občin je največ. Od 500 do 1000 prebivalcev ima 354 občin, kar znaša 34 %. Od 1000 do 2000 prebivalcev ima 171 občin ali 16 %. Od 2000 do 5000 ima 114 občin ali 11 %. Od 5000 do 10.000 prebivalcev zmore le še 11 občin. Z nad 10.000 prebivalcev se morejo ponašati le 3 občine. Občine po svoji moči prebivalstva niso enakomerno razdeljene po banovini. Močne občine imajo zlasti okraj krški, ljubljanski, kranjski, laški in novomeški. Izredno veliko število malih občin pa premorejo murskosoboški, oba mariborska, ptujski, ljutomerski in šmarski okraj. Razmerno visoko število prav malih občin imata še kamniški in litijski okraj. V ostalih okrajih pa so večje ali manjše občine sorazmerno pomešane med seboj.

Prekmurje ima glede občin vse polno zanimivosti. Tam sta okraja Murska Sobota in Dolnja Lendava. Oba imata skupaj 170 občin. Med temi je 100 občin z manj ko 500 prebivalci, 3 pa imajo celo manj ko 100 prebivalcev. Vzrok je v tem, da so se zaradi ukinitja madžarske občinske ustave organizirale skoro vse vasi kot samostojne občine. — Ljubljanski okraj ima med drugim 8 občin z nad 3000 prebivalci. Kranjski in krški okraj imata po 6 takih občin, novomeški 5, laški pa 4.

Mesta so napredovala prav malo. Rekord ima brez dvoma mesto Višnja gora s 363 prebivalci. Lož jih ima 621. Tudi Radovljica izkazuje samo 836 prebivalcev. Nekatera druga mesta, n. pr. Rače in Krško (3938 in 5473), pa imajo precej višje številke. To pa zato, ker občina ne obseza samo okoliš mesta.

Zanimive so nadalje še industrijske in zdraviliške, oziroma letoviške občine. Najmočnejša industrijska občina so Trbovlje s 17.179 prebivalci. Ta kraj je torej tretja občina v naši banovini, ki ima več ko 10.000 prebivalcev — poleg Ljubljane in Maribora. Prva industrijska občina za njimi so Jesenice s samo 6383 prebivalci. Ostale industrijske občine pa imajo od 4000 do 2000 prebivalcev. Industrija je seveda razvita tudi še po mnogih mestnih občinah, ki pa zaradi nje seve še nimajo industrijskega obeležja. Največja letoviška občina je Bled z 2757 prebivalci. Bohinjska Bistrica ne zaostaja mnogo za njim, saj ima 2501 prebivalca. Nadalje imajo Dolenjske Toplice 2480, Dobrna 1856, Kranjska gora 1629, Rogaška Slatina kot najmanjša le 466 prebivalcev.

Kmečke občine so po številu prebivalstva zelo različne. Tako ima Šmihel pri Novem mestu 8774, Cerklje pri Krškem pa 5030 prebivalcev. Živo njuno nasprotje sta vasi v Prekmurju: Lukačovi z 51 prebivalci, ki so najmanjša občina v dravski banovini, in Novi Breznoveci s 53 prebivalci. Občina Gorica pri Brežicah ima tudi le 94 in občina Hudo pri Višnji gori 156 prebivalcev.

Za naloge, ki jih dobivajo občine sedaj, je večina naših občin, kakor smo že opetovano poudarjali, mnogo premajhna in veliko število malih občin samo ovira pravno postopanje in napredek. Sicer pa se obeta nov zakon, ki bo uredil tudi to vprašanje in združil sedanje raztrgane občine v močnejše gospodarske enote.

Kaj nam je pripovedoval čevljar Matjok

Čevljar Matjok je bil znan dobrovoljček. Nikdar ga nisi videl črnega in slabovoljnega. Njemu je bila žalost povsem neznana reč. Znal je žvižgati kakor škranček, peti kakor zvon, a pravljice je znal pripovedovati tako lepo, kakor bi rožice sadil. Teh pravljic mu ni nikdar zmanjkalo, vedno jih je imel polno zalogo. Z njimi je zabaval nas vaške fante, ko smo se ob dolgih jesenskih večerih zbirali v njegovi delavnici.

Ko smo nekega večera kakor po navadi prišli vasovat k njemu, nam je šaljivi mož takoj ob vstopu zastavil naslednje vprašanje:

«Tri sto Madžarov, fantje, ali vam je znano, kako je hudič dosegel, da vino tako učinkuje na človeka?»

Mi seveda tega nismo vedeli, zato smo soglasno začeli prositi Matjoka, naj nam pove.

In doktor čevljar je začel pripovedovati:

«Kakor je vsem znano, je bil očak Noe oni, ki je prvi vsadil vinsko trto, katero mu je podaril oče Bog. Trta je bogato obrodila in Noe je napravil iz grozdja mnogo vina. Ker mu je pa čudovita vinska moč bila neznana, je tako dolgo srkal žlahtne trtice sladki sok, da se je prav pošteno opil.

Ko je boter vrag videl, kako zelo je vino zdelo pobožnega Noeta, se je od veselja popraskal po nosu in si mislil: «Iz te pijače bi si lahko napravil pomočnika, s katerega pomočjo bi kmalu napolnil pekel s človeškimi dušami. Hej, to bi me pohvalil Lucifer!»

Dolgo je premišljal in tuhtal boter vrag, kako naj uresniči svojo sijajno misel. Slednjič se mu je v kozlovski buči vendarle spredel pripraven načrt.

«Hajdi na delo», se je odločil peklenšček.

Po travniku je tekalo belo jagnje. Vrag začne loviti jagnje; ko ga ujame, ga umori in z njegovo krvjo polije vinsko trto.

Zdaj zagleda vrag opico, ki je z drevesa opazovala njegovo početje. Hudobec spleza na drevo, zgrabi opico, ji odpre žilo in izpusti njeno kri na mlado trto. Ko se hudič ozre, zagleda leva, katerega je privabil vonj krvi. Belcebub pobije tudi leva in z njegovo krvjo zalije vinsko trto. Nato vrag ujame še svinjo, jo zakolje in z njeno krvjo napoji zemljo okoli trte.

Ko je peklenšček končal svoje delo, si je zadovoljno pomel roke in veselo žvižgajoč odšel v pekel naznanit Luciferju, kaj je storil.

Posledice vragovega dela so: Ko človek izpije prvo kupico vina, postane vesel in ljubezniv, kar je vpliv jagnjetove krvi. Po drugi kupici vina postane zgovoren, živahen in prešeren, objemlje druge, skače, pleše in govori besede brez smisla in jezik se mu zapleta. Tudi kri opice deluje v človeku. Zato pravimo pijanemu človeku, da ima opico. Ko izprazni tretjo kupico vina, je človek ošaben in prepirljiv in hoče, da mu je vse pokorno. To dela levova kri. Po četrti kupici pa nastopi kriza in človek izgubi razsodnost. Negotove noge ga nočejo več držati, pijanec preobrača kozolce in slednjič obleži kje v blatu. Take so pa posledice svinjske krvi. Pa recite, fantje, da ni res tako!»

S temi besedami je Matjok zaključil svoje pripovedovanje. Vsi smo se smejali. Preden pa smo se poslovili od hudomušnega čevljarčka, smo mu morali skupno zapeti njegovo najljubšo pesem, ki pravi:

Le pij, le pij,
pa druž'ga nali,
nikar ne pozabi
na Jezusa ti.

Edvard.

Uradna natančnost.

Obmejni uradnik: «Kaj imate v svežnju?»

Potnik: «Pol zajca, prosim.»

Uradnik: «Živega ali mrtvega?»

Vzrok obupa.

A: «Zakaj ste se nameravali ustreliti?»

B: «Ker se noče moja žena!»

ZDRAVSTVO

Svetlobe in zraka v stanovanje

Staro je naziranje, da je jetika bolezen siromakov. Pa vendar je to zmotno. Kakor ni ubožstvo izgovor za raztrgane komolce, tako tudi ni ubožstvo po sebi krivo jetike. Glavni vzrok obojega je nemarnost, pravir je pa nepoučenost ljudstva in naša brezbriznost.

Kateri so pa glavni oprode jetike v naših domovih? Pomanjkanje dobrega zraka in solnca v

tesnih stanovanjih so tisti grobarji, ki kopljejo kakor na akord grobove našim otrokom. Okna mala kakor strelne line. In še ta se ne odpirajo od sv. Mihaela do sv. Jurija niti enkrat, saj so zasuta z žaganjem za ped visoko vso zimo. Sobe se temeljito prezračijo le enkrat na leto, kadar se belijo. Kako naj prideta solnce in zrak v te zatohle in od plesni smrdeče izbe!

Dva nova svetnika morata v našo pratiko, ki bosta imela vsak dan god in rdeče znamenje. Pa ne le v pratiko, v vsak dom morata in v vsako slovensko srce: **Solnce in Zrak!**

Od solnca in zraka še ni postal nihče debel, porečejo modrijani. K pametnim se štejete, pa ne veste, da užijete vsak dan po 15.000 litrov ali 50 polovnjakov zraka in porabite iz njega 2000 litrov ali 20 polovnjakov kisika. Če nu pa je ta kisik? V pljučnih mešičkih ga črpa kri iz zraka ter ga nosi do najmanjših gradnikov našega telesa, do celic. Vsaka naša celica je namreč človek v malem, ki za življenje neobhodno potrebuje kisika. Saj tudi zraste ves človek iz dveh malih celic, iz očetove in materine. Za cel vagon porabimo na dan čistega kisika.

Zrak je življenje. Privoščimo ga zato sebi in svojim otrokom in ne skoparimo z njim, saj ga je povsod dovolj in ga ne bo kmalu zmanjkalo! Vsako sobo prezračite vsaj dvakrat na dan! Posebno pa, preden greste spat. Spite ob količkaj ugodnem vremenu pri odprtih oknih, pred razbojniki in tatovi pa naj varujejo železni križi v oknih.

Nič manj potrebna nam ni hrana nevidnih solnčnih žarkov, ki jih upija naše telo. Prav ti nevidni žarki pa so obenem prava božja kazen za klice jetike in drugih nalezljivih bolezni. Vsak bacil je izgubljen, čim ga zadene nevidna solnčna puščica. Tudi solnce je, pravijo, zastonj. Kjer je, je to res. Toda povsod ga ni. Koliko naših domov leži pod solncem (na senčni strani) in po cele mesece ne vidijo solnca! Tam je jetika gospodar in zadnji dedič lepih domov. Zakaj? vprašujete. Pogledjte drevje pod solncem! Puhlo je. Od njega se učite, ko stavite domove. Ne skrivaj hiše za breg, kakor da si jo ukradel. Na vrh griča jo postavi ali sredi polja, kakor in kamor postavi pameten gospodar čebelnjak.

Obramba proti jetiki je najcenejša, zakaj zastonj je glavno orožje: solnce in zrak. Kjer da to vedela zase in za vse bodoče rodove: Kjer v rasteh sta solnce in zrak, jetika zlobna ne silii čez prag!

I. K.

Zdravljenje s potenjem

Večkrat slišimo, da se morajo ljudje, ki kašljajo ali ki so nahodni, pošteno spotiti. Znano je, da je močno potenje pri večini hudih bolezni znak, da se je obrnilo bolniku na bolje. Pot izloča potne žleze, ki jih ima človek v koži tik pod površino. Potne žleze niso razvrščene v koži enakomerne, temveč jih je na enem kraju več, tako na čelu in pod pazduho, na drugem kraju pa manj, kakor na primer na prsih. Iz telesa se pa ne izloča samo voda, temveč gre s potom iz njega tudi telesna toplota, kolikor je je preveč, in sicer tako, da se s potenjem koža ohlaja. Zato s potenjem v prvi vrsti znižujemo telesno toploto. Iz telesa se pa izločajo tudi razne soli in druge snovi. Da je to res, nam priča oster duh in slan okus pota, posebno če se razkrajja na koži. Zato domnevamo, da se s potom izločajo iz telesa tudi soli, ki lahko povzročijo ali pa so v resnici povzročile bolezen. Zato izkušamo bolnika pripraviti do potenja.

Pri tem pa moramo biti previdni. Človeško telo je sestavljeno iz približno 35 odstotkov gostih snovi in 65 odstotkov vode. To ravnotežje mora vedno ostati ohranjeno, če nečemo škodovati svojemu zdravju. Če se človek preveč poti, se ravnotežje med gosto in tekočo podlago izpreminja v človeško škodo. Zato mora poteči se človek piti, kar tudi dela vedno, če se močno poti.

Če zdravimo človeka s potenjem, mu moramo dati mnogo piti, in sicer najbolje je kar vnaprej toplega čaja, mleka, limonade ali kaj podobnega. Pri močnem potenju, kakršno je potrebno bolniku, vse telo hudo trpi. Zato ostane človeku po vsakem hudem potenju občutek slabosti in zato moramo biti s tem načinom zdravljenja pri ljudeh slabega srca in močnejšega krvnega pritiska zelo previdni. Če opazimo, da začne bolnika med potenjem boleti glava ali da mu srce močno utriplje, je treba potenje takoj ukiniti.

Z bolnikom, ki ga hočemo prepotiti, ravnamo takole: Zavijemo ga v volneno odejo, glava mora ostati prosta, damo mu vročega čaja, vročega mleka ali vroče limonade, kar mu pač bolj diši. Pot se kmalu pojavi in bolniku ni treba dajati ne aspirina ne kakih drugih umetnih sredstev. Bolnika pustimo zavitega približno dve uri, nato ga pa umijemo s toplo vodo in pustimo v zakurjeni sobi nekaj ur v postelji. Bolnik se seveda ne sme potiti pri odprtih oknih, ker bi se lahko prehladil, kar je zelo nevarno.

Pismo Zibičana rojakom

Kot zibiškega rojaka me je nepovoljni volilni uspeh v Zibiki, o katerem sem poučen iz zibiškega dopisa v «Domovini», silno presenetil. Ali je to mogoče? Od 458 volilnih upravičencev jih je volilo samo 36?

Nezavedna Zibika, kako je s teboj? Samo 36 mož in fantov je razumelo klic domovine. Ponošni so lahko na svojo zavednost. Čast jim!

Zibika, obdarovana si s prirodno lepoto. Vinske gorice te krasi in zvon Sv. Jerneja doni čez skrbno obdelana polja in zelene livade. Veselo ljudstvo biva že od nekdaj tod. Življenje pa se je v teh krajih v zadnjih stotih letih le malo izpremenilo. Ljudstvo živi v preprostih razmerah daleč od ceste in železnice, daleč od napredka. Morda bo kaj bolje v tem oziru, ko bo odprta nova banovinska cesta v Zibiko, ki bo zvezala občino z ostalim svetom.

Društvenega življenja v Zibiki ni. Razen verske vzgoje nima ljudstvo ničesar od duhovnega življenja. Celo časopisov ne prihaja mnogo v Zibiko, a po vrhu tega del časopisja niti ne vrši v redu svoje vzvišene naloge prosvetljevanja.

Na naših poslancih je sedaj, da store po svoji moči kaj ne samo za svoje volilce, nego tudi za nevolilce. Tem je treba predvsem močne državljanske zavesti. Časi, ki so bili, naj se nikar ne vrnejo več!

Vam pa, vrli zibiški volilci, ki prednjačite s svojo zavednostjo ostalim soobčanom, naj velja moj poziv: Ustanovite v Zibiki mlado sokolsko četo! Bratje Sokoli v Šmarju vam bodo drage volje pripomogli do ustanovitve. To bo za Zibiko velik korak naprej. In pa «Domovino» v vsako hišo, ako stremite po izobrazbi in napredku!

Zibika, moja rodnina vas, zdrami se! —ek.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

BLED PO ZAKLJUČKU LETNE SEZONE.

Gospodarske težave vsepovsod. — Zagonetni blejski požigi in aretacija sumljivega berača.

Bled, novembra.

Vsesplošna gospodarska kriza tudi Bledu ni prizanesla. Tujski promet je bil v letošnji sezoni slabši, kar sta povzročili velika svetovna kriza in zaščitna pristojbina, ki jo je uvedla Nemčija za svoje državljane za prestop meje v svrhu zaščite lastnega denarja.

Letos je posetilo Bled 15.423 tujcev, ki pripadajo 22 najrazličnejšim narodom. Med njimi je bilo seveda največ domačih državljanov Jugoslovenov, potem Nemcev, Avstrijcev in Čehoslovakov. Letošnji obisk je bil za 3413 tujcev manjši od lanskega. Kljub temu, da se je vršil v septembru velik šahovski turnir na Bledu, je bilo letovišče bolj prazno kakor lansko leto v oktobru.

Vendar je Bled kljub temu tudi letos pred-
klič glede na tujski promet vsem drugim leto-

višchem Jugoslavije. Še slabše so uspevala letos avstrijska letovišča.

Spričo hude krize so letos gostje na Bledu tudi zelo štedljivo letovali. Skoro vsa podjetja trpe za nedostajanjem denarja in so nekatera dobila jedva toliko, da krijejo stroške. Samo blejska občina ima okoli 200.000 Din primanjkljaja.

Zdraviliška občina je v zvezi z zasebnimi podjetniki žrtvovala za reklamo okoli pol milijona dinarjev. Bled se je propagiral v 46 različnih evropskih časopisih, ki so skoro vsak teden pri-
našali reklame za Bled, a žal ne s takim uspehom, kakor se je pričakovalo. Neumoren trud zdraviliške komisije, ki je navezala stike z inozemskimi pisarnami, zlasti s poljskimi, se bo pač poplačal šele prihodnje leto. Gradbena živahnost na Bledu je popolnoma zamrla. Na Bledu vlada pravo mrtvilo.

Skrivnostni blejski požigalec je bil pretekli teden zopet na delu. Ni se še poleglo razburjenje blejskih prebivalcev zaradi požara pri posestnici in hotelirki ge. Koroščevi, že je v bližini zopet gorelo, in sicer na Bohinjski Beli pri Janezu Burji, po domače Jamarju. Z Bleda so z vso naglico pohiteli mlinski in blejski gasilci na kraj ognja, kjer so domači gasilci že bili na delu. Z združenimi močmi se jim je posrečilo omejiti ogenj. Zgorela sta hiša in gospodarsko poslopje s senom in poljskimi pridelki. Požrtvovalnemu trudu gasilcev se je zahvaliti, da požar ni uničil tudi sosednih poslopij.

Naše neumorno orožništvo je stalno na straži, vendar do sedaj brez uspeha. Pri tem požaru je bilo pod vodstvom komandirja postaje takoj na licu mesta in je prišlo berača Valentina Kemperleta iz Selške doline. Kemperle je pil na Bledu žganje in odšel potem na Belo, kjer je pri pogorelcu prosil za prenočišče. Ker mu gospodar ni zaupal, da je odslovi. Nato se je berač podal k sosedu Ravniku. Ta ga je vprašal, ali nima morda pri sebi vžigalic. Ko je berač vprašanje zanikal, je Ravnik dovolil, da je legel k počitku. Nekaj ur nato pa je že gorelo pri sosedu. Orožniki so našli pri postopaju vžigalice, ga aretirali in odvedli v radovljiške zapore.

MORAVŠKE NOVICE.

Po volitvah. — Napad z nožem. — Kolo na drevesu.

Moravče, v novembru.

Volitve so za nami. Srečno smo prestali tiho, a zato prav strupeno gonjo iz raznih skrivališč, odkoder je kar deževalo letakov. Tudi budalosti, da bodo podirali cerkve, nas nobi oplašile. Šli smo na volišče zato, ker smo dobri državljani in pričakujemo boljših časov. Nedvomno bodo naši gospodje poslanci vse storili, da se okrepi steber države, katerega tvori kmetijstvo. K temu pomagaj Bog in sreča junaška!

Na zaloški cesti tam, kjer se začenja gozd, so se nedavno bliskali noži. Nekega mladeniča iz Straže so neznani napadalec pobili s kolom, nato pa obdelali z noži. Predrli so mu roko ter zadali še druge nevarne rane. Po naključju je našel ranjenca njegov brat, ki ga je spravil do prve hiše, kjer so ga zasilno obvezali. Napad je bil izvršen v poznih nočnih urah, zato bo storilce težko izslediti.

Včasih so hodili fantje peš na vasovanje, danes pa se nekateri že vozijo s kolesi. To ima prednost v tem, da je kolesar hitrejši, kadar je treba bežati. Nerodno pa je, ako pride kolo v dotiko s čarodejnim mazilom ter se dvigne v bruško, kakor priča nastopni dogodek: Mlad fant je prišel nekam, kamor se je bil namenil. Svoje lično kolo je prislonil zunaj hiše. Ko je hotel oditi, pa ni bilo nikjer kolesa. Noč je bila temna in ni bilo varno iskati kolesa. Mirno je moral počakati, da so izginile nočne sence... Strah je minil brez nevarnih posledic, ostala je samo še skrb zaradi kolesa. Svetloba težko pričakovanega jutra je prinesla usodno razkritje. Kolo je bilo na vrhu visokega drevesa kakor Noetova barka

na najvišjem griču. Pravijo, da fant ni bil toliko radoveden, kdo je to napravil; vse bolj ga je zanimalo, kako so ga mogli spraviti na drevo.

RADVANSKI DOGODKI.

Beg iz življenja. — Smrtna nesreča. — Sokolsko predavanje in drugi dogodki.

Radvanje, novembra.

Prejšnji teden je opazil neki delavec v studenskem gozdu viseti na nekem drevesu neznanega moškega. Vest se je takoj raznesla po Studencih in nekateri ljudje so pohiteli na kraj žalostnega dogodka in spoznali v mrtvecu 41letnega Radvanjčana Konrada Lukasa, zaposlenega kot mizarja v delavnici državnih železnic. Kaj je privedlo Lukasa do tega koraka, ni znano. Ve se, da je Lukas dopoldne kakor običajno prišel na delo. Bil je videti potr in bolan, zaradi česar mu je ob enajstih njegov predelavec svetoval, naj si vzame bolniški dopust.

Mož je res zapustil delo in šel v Studence v neko gostilno, kjer je popival. Ves potr in obupan je pripovedoval, da se bo obesil, a ljudje, ki so poznali Lukasa kot mirnega in skrbnega družinskega očeta, niso smatrali njegovih besed za resne.

Pozno popoldne je zapustil gostilno, šel v studenski gozd in obračunal s svojo usodo. V četrti so nestrečnika položili k večnemu počitku. Ob grobu mu je domače pevsko društvo «Lira» zapelo «Vigred». Mož zapuščena žena in štiri nepreskrbljene otroke v starosti od dveh do dvanajstih let.

V nedeljo smo pokopali 60letno Marijo Riglovo, zasebnico in med Radvanjčani splošno priljubljeno ženo. Naj v miru počiva!

Popoldne v nedeljo se je razširila novica, da se je v Ormožu smrtno ponesrečil Radvanjčan, elektrotehnik Franc Žirek. Popravljal je elektrovod in prišel v dotik z žico. Pokojnik je bil zelo priljubljen med radvanjsko mladino. Bodi mu ohranjen blag spomin!

Tukajšnji Sokol je imel v nedeljo svoje tretje predavanje. Predaval je profesor g. Robert Kenda, znan sokolski delavec, o zgodovini sokolstva. Predavanju je prisotstvovalo precej članov in članic. — Proslava državnega praznika 1. decembra bo v šoli.

DELAVNOST SRESKEGA KMETIJSKEGA ODBORA ZA DRAVOGRAJSKI SREZ.

Prevalje, novembra.

Kmetijski odbor za srez dravograjski, katerega predsednik je sedanji narodni poslanec g. inž. Franjo Pahernik iz Vuhreda, vzorno deluje. Ustanovil je v tekočem letu sadno drevesnico, kjer se bo v letu 1932. posejalo približno 14 kilogramov sadnih pešk, 35 kilogramov orehov in posadilo 2000 sadnih divjakov. Enoletne orehove sadike bo oddajal odbor že jeseni leta 1932. Sadno drevje pa bo za oddajo godno v letu 1936. Na ta način se bodo krile vse potrebe po sadnem drevju za ves srez. Brez dvoma bo sadno drevje, vzgojeno v sreski sadni drevesnici, dobro uspevalo, ker bo prilagojeno tukajšnjemu podnebj.

Nadalje podpira odbor z denarnimi sredstvi dve gospodični, ki sta se posvetili kmetijstvu. Ena obiskuje gospodinjski tečaj v Marjanišču v Ljubljani, druga pa prakticira pri sreskem kmetijskem referentu na Prevaljah do sprejema v višjo gospodinjsko šolo v Št. Fologu pri Novem Sadu.

Kmetijski odbor je prispeval tudi k nagradam za bike, licencirane v letu 1931., 5000 Din. Odbor bo v kratkem času nagradil kmetijske posle, ki služijo nad deset let pri enem gospodarju, tako, da bo dobil vsak prejemnik nagrade od 50 do 500 Din po službeni dobi. Podpiral je odbor tudi potrebne in delavne kmetijske korporacije. Za cepljenje svinj proti rdečici je izdal 3000 Din.

Tajniške posle vrši sreski kmetijski referent, ki bo pozneje vodil strokovno delo v sadni drevesnici sreskega kmetijskega odbora.

VLOM NEZNANE TOLPE V TRGOVINO.

Bili so menda cigani. — Plen so odpeljali kar z vozom.

Velika Nedelja, novembra.

V četrtek 19. t. m. zvečer je bil izvršen velik vlom v trgovino g. Franca Medika v Veliki Nedelji. Tatovi so pokradli raznega blaga v vrednosti okoli 70.000 Din. Iz zaloge so si izbrali najboljše blago in mnogo perila. Za približek so še malo pojuzinili, izpili poldrugi liter slivovke in pojedli kakih deset klobas. Kakor je bilo videti, se tem zlikovcem ni zelo mudilo. Blago so kar razmetali po vsem trgovinskem prostoru, da so laže izbirali. Po tatvini so pustili vrata na stežaj odprta.

Drugo jutro je trgovec g. Medik tatvino takoj javil velikonedeljskim orožnikom, ki so nemudno uvedli preiskavo.

Zločinci so ubrali pot proti Sv. Tomažu, kjer so pretepli neko posestnico, stanujočo bolj na samoti. Klicali so jo namreč, naj jim da pijače, češ, da so po dolgi poti že žejni. Ker jim prestrašena žena ni odprla, so ji zločinci vlomili vrata in staro ženico pretepli do nezavesti. Nato so jo odpihali neznano kam. Najbrže so bili cigani, ki jih je pri nas vedno dovolj.

Vlom so izvršili tako spretno, da jih Medikovi, ki spijo nad trgovino, niso prav nič slišali. Blago so, kakor se sodi, znosili na voz, katerega so morali imeti nekje v bližini. Za zločinci še ni nikakega pravega sledu. Orožniki jih pridno zasledujejo in mislimo, da jih bodo kmalu dobili v roke. Proti neštetim ciganskim tolпам, ki se klatijo po naših krajih, bo treba nekaj ukreniti. Sploh naj bi se izdal poseben zakon, ki naj bi onemogočil nadležno vandranje ciganov, med katerimi je težko dobiti poštenega človeka.

NAŠI NA TUJEM

Iz Fonteney-Tresigneyja (Francija) nam pišejo: Prosimo za skromen kotiček v vašem listu, katerega dobivamo redno vsako soboto in ki nam prinaša zanimive novice iz domovine. Tukaj nas dela več Goračanov v lesni tovarni. Dosedaj nam gre še precej dobro. Plačo imamo tako srednjo. Kakor čujemo in vidimo, je več naših tovarišev še na slabšem in so tudi gozdni delavci doma brez posla, da je lesna trgovina skoro povsem zaspala, tako da ne preostaja delavstvu drugo, kakor da si poišče v tujini kruha. Želimo, naj bi se razmere tako uredile, da bi se mogli spet vrniti v svoje rodne kraje. Vsem bralkam in bralcem, najbolj pa Goračanom iz Prezida, pošiljamo priskrbe pozdrave.

Ječa ga je rešila obsodbe. Včasih je pa le dobro, če je človek zaprt. To se je izkazalo nedavno na sodišču v Brooklynu, ko je bil Slovenec Leon Štrukelj oproščen obdolžitve napada in ropanja, da si ga je oropani Franc Miklič prav izrečno označil za napadaleca. Napadel in oropal naj bi ga bil 3. avgusta letos. Štrukljev zagovornik je pozval za pričo upravitelja zapora v Manhattanu, ki je dokazal, da je bil Štrukelj tam zaprt od 18. aprila do 14. avgusta in da zaradi tega ni mogel Mikliča oropati. Zaprt je bil, ker so našli žganje pri njem.

ŽENSKI VESTNIK**Za kuhinjo**

Sladki žličniki. Stolei sneg štirih beljakov, primešaj štiri rumenjake, eno žlico stolčenega sladkorja, eno veliko žlico moke, malo soli in dobro zmešaj. V kozico deni za prst mleka, šest dek sirovega masla, žlico sladkorja in malo vanilije. Ko mleko zavre, stresi pripravljeno testo noter in ko spet zavre, postavi kozico še za deset minut v pečico. Ko je pečeno, zajemaj z mastno žlico male žličnike, jih pokladaj na topel krožnik, posuj z vanilijevim sladkorjem in dai kot močnato jed na mizo.

Orehovi kolački. Na deski umesi v testo: 16 dek moke, 12 dek sirovega masla, 9 dek sladkorja, dve žlici zmletih orehov, lešnikov ali mandeljnov in dva rumenjaka ter malo vanilijevega sladkorja ali naribane pomarančne lupinice. Testo dobro umesi, strkljaj v dolg tanek svalk; svalk razreži na oreh velike koščke, jih z roko oblikuj v za oreh velike kroglice. Na sredini utisni s prstom jamico. Pokladaj jih na namazano pekačo, nato jih namaži z raztepenim beljakom, posuj še s sipo, zmešano z mletimi orehi, v jamice pa deni malo poljubne mezge in potem jih speci.

Vanilijevi rogljčki. Na deski umesi v testo: 20 dek moke, 5 dek zmletih orehov, lešnikov ali mandeljnov (mandeljne najprej popari, potem šele zmelj), za noževico konico pecilnega praška, 10 dek sladkorja in dobro žlico ruma. Ko si testo dobro umesila, napravi svalk, ga razreži in z roko oblikuj rogljčke ter jih speci na namazani pekači. Pečene in tople povaljaj v vanilijevem sladkorju.

Praktični nasveti

Kako osnaziš blatno svilnato obleko. Najprej skrtači obleko narahlo z mehko krtačo, nato jo narahlo zdrgni z gobo ali mehko krpo, namočeno v tekočini, ki si jo pripravila iz vode in finega špirita, vsakega na polovico. Nato svilo zlikaj, če je potrebno.

Ako ti zmanjka čistila za čevlje (kreme), si lahko pomagaš s tem, da namažeš čevlje z mehko krpo, namočeno v mleko, in jih nato zbržeš s suho volneno krpo. Še bolje kot sladko mleko je kislo mleko. Z mlekom se sploh čevlji dajo lepo snaziti, tudi lakasti.

Kako zavarujemo vrtno rastline proti mrazu. Rastline, ki ostanejo čez zimo na vrtu, kakor vrtnice in razne druge evetice, obvarujemo mraza najtolje, če jih pokrijemo z zdrobljeno šoto. Šota varuje rastline tudi pred gnilobo. Pomladi je pa šota potem izvrstna primes h gnoju. Vrtnice pa zavarujemo tudi s smrekovimi vejami.

Da se poškrbljeno perilo ne zlepi, to se pravi, ne sprime skupaj, moraš škrob (štirko) namesto z navadno vodo zmešati z vročo milnico. S tem dobi perilo tudi lep blesk.

Cvetlico lončnico amarilis (Amarillys) prenehamo po malem zalivati in ko vse listje odpade in se zemlja izsuši, jih poberejo iz lončkov in čebulice spravimo na suh, ne premrzel prostor, drobni zarodek pa v suho mivko. Februarja ali marca meseca posadimo potem te čebulice v svežo gnojno prst in jih primerno zalivamo. Ko pričnejo odganjati, jih obilneje zalivamo. — Prav tako ravnamo s čebulicami, oziroma gomolji gomoljastih begonij.

ZANIMIVOSTI

× **Prebivalstvo Rusije** je štel 1. januarja 1929. okrog 154.400.000 prebivalcev, 1. januarja leta 1930. že 157.700.000 prebivalcev in 1. januarja letošnjega leta 163.000.000 prebivalcev. Iz teh podatkov je razvidno, da je naraslo prebivalstvo Rusije v dvoletni dobi od 1. januarja 1929. do 1. januarja 1931. za 8.600.000 duš ali povprečno za 4.300.000 na leto.

× **Pridobivanje radija v Češkoslovaški.** V Jochimovu so doslej pridobili 11 gramov radija v vrednosti 22 milijonov čeških kron. Letos so ga pridobili 3 in pol grama, kar pomeni znaten napredek. Takoj po vojni so ga namreč pridobivali le po 1 gram na leto. Večino radija prodajo v inozemstvo. Dragocena kovina radij se, kakor je znano, rabi v zdravstvu, zlasti za zdravljenje raka.

× **Ptice so najzanesljivejše uničevalke rastlinskih škodljivcev.** Čimdalje večje število rastlinskih škodljivcev v zadnjih letih je v prvi vrsti posledica močnega nazadovanja števila naših ptic. Žive meje in nižje lesovje na polju in v gozdovih gospodarji trebijo, ker menijo, da bo bolje

raslo drugo rastlinstvo, a s tem se odganjajo ptice, ki tako nimajo prostorov za gnazdenje. Ptice so pa najhujši sovražniki škodljivcev. Kako ogromne množine raznega mrčesa pokončujejo ptice, je vse premalo znano. Tako sne sinica, ki tehtala le 12 gramov, dnevno isto množino žuželk ali 2000 jajčec metuljev. Ker je sinica pozimi desetokrat navezana samo na to hrano, si lahko izračunamo, kako blagodejno učinkuje jata sinic. To nam postane še bolj očitno, če pomislimo, da 1000 gosonic lahko uniči visoko smreko. Ena sama sinica obvaruje torej lahko za cel gozd dreves. Mlada lastovka sne vsak dan preko 1000 žuželk. Rdečerepka pita svoj zarod približno od 4. zjutraj do 21. ure zvečer in prinese svojim mladičem v tem času povprečno 1200 žuželk, med njimi gosonice, 2 do 3 cm dolge. Dvojica rdečerepk s 4 mladiči pokonča tako od maja do septembra preko 100.000 škodljivcev. Pri poskusu v nekem rastlinjaku je drobna penica v 3 minutah pokončala 351 rastlinskih uši, sinica v nekoliko urah na tisoče uši, tako da je temeljito očistila tri grme vrtnic. Dvojica delgorepk preskrbi svojim mladičem dnevno okrog 2000 škodljivih gosonic. Vse te podatke je skrbno zbral lovski pisatelj Hegendorf. Umen gospodar in vrtnar bosta torej v prvi vrsti skrbela za varstvo in razmnožitev ptic, če hočeta zaščititi svoje polje, svoj gozd in svoj vrt pred tisoči malih škodljivcev.

× **Brez sledu izginili.** Ne da postanejo žrtve roparskih umorov, izginja na leto vedno več ljudi, posebno v velemestih. Pogosto se pripeti, da zahrepane zlasti otroci bogatih roditeljev po pustolovščinah in zaidejo med najslabše izmečke človeške družbe. Roditelji potem zaman iščejo sina ali hčerko. Mnogo ljudi pa izgine tudi, ker jih naenkrat zapusti spomin. To je posebne vrste bolezen, ki se pojavi navadno nepričakovano. Po večini se loti ljudi, ki so se udeležili vojne ali pa so bili gmotno hudo oškodovani. Zato imenujejo v Ameriki to bolezen povojno Ameriški zdravniki so že v več primerih poizkusili to bolezen izlečiti in vrniti bolnikom spomin, pa je bil njihov trud po večini brezuspešen. Bilo je tudi nekaj primerov, da se je bolniku spomin sam po sebi vrnil, toda to se zgodi zelo redko, če se pa že zgodi, se vrne spomin tako naglo in neposredno, kakor ga je človek izgubil. Seveda pa ni izključeno, da bo spomin zopet izgubil in da se bo to ponavljalo. Nedavno je londonsko javnost zelo razburila usoda ameriškega milijonarja Martina. Američan je bil najel v nekem londonskem hotelu več sob in zvečer je odšel v avtomobilski klub, kjer je v družbi svojih prijateljev in znancev večerjal. Med večerjo je bil zelo dobre volje in vse je pričalo o njegovem trdnem zdravju. Po večerji se je naglo poslovil in odšel v hotel. Med potjo je pa menda izgubil spomin, kajti v hotel se ni več vrnil. Šele čez več mesecev je dobila policija njegov klobuk, denarnico in zlato verižico. Te predmete so našli v londonskem predmestju Lambethu, kjer je bila tudi zadnja sled za milijonarjem, ki ga policija še sedaj zaman išče. Pred leti je izginil angleški aristokrat Rivett-Carnac, ki so ga iskali po vsem svetu, ne da bi našli najmanjšo sled. Krožile so sicer vesti, da so ga videli v Kanadi, Mehiki in na Malajskih otokih, toda nobena teh vesti ni bila potrjena. Drug tak primer se je pripetil v Turontu. Pred desetimi leti je odšel za doma bogati gledališki ravnatelj Smith, toda v pisarno ni prišel. Izginil je brez sledu. Ker je živel v dobrih razmerah in je bil vedno zdrav, je izključeno, da bi bil izvršil samomor. Pa tudi v tem primeru bi bili našli njegovo truplo, ker je policija mobilizirala ves svoj aparat in ker je bil Smith v mestu splošno znan. Verjetno tudi ni, da bi bil umorjen.

× **Velikost ljudi pri posameznih narodih.** Izkušnja dokazuje, da so novorojenčki toliko večji, kolikor pozneje so se starši poročili. Otroci, ki so rojeni v poznejših letih skupnega življenja, so navadno tudi večji kakor otroci iz prve dobe. Po tem pravilu bi morali biti otroci pri severnih narodih, kjer se ljudje navadno bolj pozno poročajo, znatno višji, kakor so otroci pri južnih naro-

dih, kjer se ženijo in može že zelo zgodaj. To je tudi res tako. Ob zemeljskem ravniku živeči pritlikavci v srednji Afriki zrastejo komaj do 140 centimetrov visoko, Bušmani pa, ki žive nekaj bolj proč od ravnika, so že višji. Japonci in Sicilijanci dosežejo že po 158 centimetrov. Kolikor bolj gremo proti severu, toliko višji so ljudje: Francozi in Madžari dosežajo povprečno po 163 centimetrov, Nemci in Rusi do 168, Angleži po 173 in Skandinavci po 175 centimetrov. To seveda ni glavni in edini činitelj, od katerega je odvisna visokost telesa, kajti računati moramo tudi z vplivom hrane, podnebja in podedovanih lastnosti.

× **Poroča za določen čas v starem Egiptu.** Neki ameriški učenjak se je posvetil preučevanju zakonskega prava v starem Egiptu in je na podstavu obsežnih raziskovanj o ptolemejski dobi, ki je okoli 2200 let za nami, dognal, da so tedaj v grško-egiptovski prosvetni dobi imeli poroko za določen čas. Čeprav je bilo tudi takrat zakonsko razmerje urejeno s pogodbami, je vendar zadostovalo za veljavnost zakona, da sta se mož in žena smatrala kot poročena in da sta živela skupaj. Poročna pogodba, ki je predstavljala zabežen dogovor, se je lahko razdrila kakor danes v Rusiji in je zadostovala v to že sama izjava obeh zakoncev.

× **Sladkor je zdravilo.** Otrokom je najpriljubljenejše zdravilo čaša sladkorne vode. V novejšem času pa zdravniki dovajajo sladkorne raztopine z vbrizgi neposredno v krvni obtok. Zelo

zgoščena sladkorna raztopina v krvi odteguje staničevju vodo in pri nekaterih pljučnih boleznih utegnejo taki vbrizgi (injekcije) rešiti življenje. Sladkor pa vsesava vase tudi druge snovi, zlasti pri prebavi izločene nerabne snovi, ki povzročajo motnje v prebavilih. Dalje je sladkor tudi zelo učinkovit protistrup, ker ne odteguje le strupov staničevju, marveč se tudi spaja z njimi in na ta način zabranjuje izločanje skozi ledvice. Posebno pripraven je pa sladkor za odebelenje, ker ne preobremenjuje niti prebavil niti izločeval. Razen pri sladkorni bolezni je sladkor povsod drugod neškodljiv, zdravilo, in če že ne pomaga, tudi škodovati ne more.

× **Kaj vsebuje človeško telo.** V povprečnem človeškem telesu je toliko masti, da bi iz nje lahko nakužali 7 kosov mila. Iz železa pa, ki ga ima telo v sebi, bi lahko napravili srednjevelik ključ. S sladkorjem bi si lahko osladili eno porcijo kave. Če bi pa vse telo industrijsko ukoristili, bi dobili vrednost telesa v znesku okoli 40 dinarjev.

× **Dunajski zavod v boju proti bolezni raku.** Mesto Dunaj je nakupilo pred nekaj meseci pet gramov radija v namenu, da ustanovi zavod za zdravljenje in proučevanje bolezni raka. Novi zavod, ki je pravkar začel poslovanje, zavzema del dunajske mestne bolnišnice in premore do sto postelj. Sedemdeset odstotkov vseh postelj je za nepremožne. Zavod bo zdravil z žarki, kar v prvem stanju obolenosti navadno doseže popoln uspeh.

Za vsak obraz,

za vsak poklic ali stan primeren klobuk!

• Zahtevajte ilustrirani cenik klobukov in drugega blaga ter videli boste, da ima

**TRGOVSKI DOM
STERMECKI**

Celje št. 97

klobuke že od 40 Din, kape pa že od 18 Din navzgor!

Veliki ilustrirani cenik je brezplačen!

× **Jekleni vagoni.** Pri bombnem atentatu na brzi vlak Basel-Berlin so se zelo dobro obnesli novi nemški jekleni vagoni. Da ni bilo teh izredno čvrsto zgrajenih vagonov, bi bile posledice atentata mnogo hujše. Pri bombnih atentatih in večjih železniških nesrečah vobče izgubi največ ljudi življenje zato, ker se zarijejo vagoni drug v drugega. Nova sestava železniških vagonov se je v tem pogledu zelo obnesla in železniške uprave nekaterih držav že razmišljajo o tem, da bi gradile jeklene vagonov vsaj za brze vlake na važnejših progah.

**Nervozni
umirajo zgodaj!**

Ste li opazili pri sebi četudi le tupašam katerega izmed naslednjih znakov bližajoče se živčne oslabelosti?

Hitro razburjenje, nerazpoloženje, drgetanje udov, nemirnost, utripanje srca, omotični napadi, tesnoba, nespečnost, nemirne sanje, neobčutljivost posameznih telesnih delov, plašljivost, prevelika razdražljivost spričo ugovarjanja, ropota, duha, poželenje po omamilih, tobaku, alkohola, čaju, kavi, trzaje očesnih vek ali migljanje pred očmi, naval krvi, tesnoba, muhavost, odpoved spomina ali govora, izredna nagnenja ali odvratnost. Ako se pojavijo pri Vas kateri teh znakov nervoznosti, eden močan ali več hkrati, tedaj so Vaši živci resno oslabileni in potrebujejo okreplila.

Ne pustite tega vnaprejšnjemu napreju, ker slede temu lahko kmalu resne motnje duševnih zmognosti, kot nesmiselno govorjenje in nazavedna dejanja, hitra telesna propast in zgodnja smrt. Nič ni na tem, odkod Vaša živčna oslabelost, vabim Vas, plašite mi! Radevolje Vas

Zastonj in poštnine prosto enostaven način odkrijem

ki vam bo pripravil veselo iznenadenje. Morda ste za razna sredstva izdali že mnogo denarja, dosegli pa v najboljšem slučaju le kratkotrajno zboljšanje. Zagotavljam Vas, da poznam pravi način

kako slabosti Vaših živcev odpomoči.

Ta način prinese oben m tudi zboljšanje razpoloženja, veselje do življenja, moč in delazmožnost, da, pisal mi je že marsikdo, da ga je povsem prerodil. **To dokazujejo tudi mnena zdravnikov.** Stane Vas samo dopisnico. Pošljem vam zelo poučno

knjigo popolnoma zastonj.

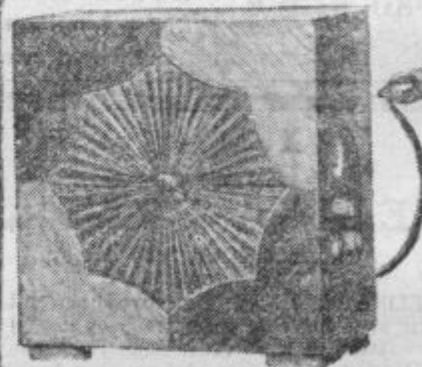
Če vam ni mogoče pisati takoj, si spravite ta oglas!

Nabiralna pošta:
ERNST PASTERNAK, BERLIN, SO.,
Michaelkirchplatz No. 13

Abt. 88

Pozor! Pozor!

RADIO

Oglejte si naše RADIO aparat. z vdelanim močnim zvočnikom, s priključkom na mrežo, za izmenični tok 110, 125, 150, 220 volt in enakosmerni tok 150 volt. Omare iz ameriškega orehovega lesa, zelo lepo izdelani in prvovrstna kvaliteta.

2ceveni aparat kompl. Din 1.380.—
3ceveni aparat kompl. Din 1.980.—
4ceveni aparat kompl. Din 3.300.—

Ugodni plačilni pogoji.

H. SUTTNER

LJUBLJANA,
Dunajska cesta 1a/II.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Dvournno.

Sluga: «Gospod ravnatelj, prosim, hitro domov, vaša gospa se je obesila!»
Ravnatelj: «Ali ste jo odrezali?»
Sluga: «Ne, še ni bila mrtva.»

Zna si pomagati.

A: «Ali veš, kaj je napravil Janez, ko mu je nekdo podaril mazilo proti kurjim očem?»
B: «Ne!»
A: «Kupil si je pretesne čevlje!»

Dva osla.

Sodnik: «Obsojeni ste na 50 dinarjev globe, ker ste rekli tožitelju osel.»
Obtoženec potegne iz žepa 100 dinarjev in jih položi na mizo.
Sodnik: «Tukaj ni blagajna, jaz vam ne morem menjati!»

Obtoženec: «Vi ste tudi osel! Sedaj pa bankovca ne bo treba menjati...»

Izjema.

Gospod: «Gospod profesor, vi ovladate skoro vse jezike sveta!»
Profesor: «Le jezika svoje žene ne!»

Vsaka reč ima svoj vzrok.

A: «Zakaj si dal krstiti svojega sina na ime Jurij?»
B: «No, če bo enkrat dorasel in se bo oženil, bo vsaj laže premagal zmaja!»

V rep se je ugriznil.

Gost: «Gospod gostilničar, v juhi iz volovskega repa plava zob!»
Gostilničar: «Ne morem pomagati, če se je vol v rep ugriznil, ko so ga zaklali!»

Listnica uredništva

Št. Andraž v Slovenskih goricah. Prepozno prejeli.

Dobje pri Slivnici. Prestari dogodki.
Razbor pri Slovenjgradcu. Dopis je nejasen.
Sorica nad Škofjo Loko. Če mislite, da šolski otroci izgubljajo pošto, je najenostavneje, da otroku ne dovolite prenašanja pošte.

Vežji in mali posestniki. Na zadevne pripomnje našega čitatelja k zadnjemu uvodniku pripominjamo: Uvodnika brez dvoma niste razumeli. Smisel je tak, naj bi se ne dovolilo cepljenje večjih v manjša posestva, ki bi ne mogla preživljati svojih lastnikov. Taki lastniki malih zemljišč so čisto žrtev izkoriščanja po velikih podjetnikih. Vsakdo ve, kako hudo življenje imajo mali posestniki, ki ne pridelajo dovolj živeža, a zaslužijo tudi malo ali pa v sedanjih krizih marsikje sploh ničesar. Nešteto kot smo že pisali o tem, da bi bilo treba najti rešitev za vprašanje maloposestništva. Prav zato, ker vemo, kako bridko je življenje maloposestniških rodbin, ni želeli, da si otroci večjega posestnika po smrti staršev razdele posestvo na pet in še več koščkov, ki ne bi mogli dati kruha novim rodbinam.

MALI OGLASI

250 dinarjev dnevno

zaslužite z obiskovanjem ljudi v Vašem okraju! «Kosmos», Ljubljana, poštini predal 307. Znaniko za odgovor!

Nove harmonike

Izdeluje in vse glabene instrumente popravlja Janec v Ljubljani, Bohoričeva ulica št. 9

Pozor, Slovenke v Peruhru in Porenju!

Samec (Reichsinvalid), star 65 let, dobro obranjen, z večjo pokojnino (rento), stanovanjem in hišno opravo, iščem hišno (Haushälterin), staro od 40 do 60 let, vdovo ali ločenko brez otrok. Pozneje zakon ni izključen. Vpoštovajo se samo Slovenke v Peruhru in Porenju. One, ki bi imele veselje do te službe, naj se zglase osebno ali pa naj pošljejo dopis s sliko. Naslov: Matija Hostnik, Bottrop-Boy, Schültestrasse 2, Westfalen.

Preklie.

Podpisani Franc Kovačič obžalujem, kar sem govoril o Ivanu Baumanu, kaže, ker ni resnično, ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od sodnega postopanja.

Laško brinje
kraško brinje
fige

nudi najceneje firma Sever & Komp. Ljubljana Gosposvetska cesta 5

NOV POKLIC

za dame in gospode z ureditvijo strojnega pletilstva v hiši. - Zajemčen zaslužek okoli 1500 Din mesečno, ker kupujemo izgotovljeno pleteno blago, plačamo mezdo za pletenje in dobavljamo prejo v podelovanje. - Pišite še danes po gratis-prospekte na: Rudolf Mosse d. d. Zagreb, br. 28, Jelačićev trg!

Na noveje dvokol z motorčkom 1¹/₂ K. S., dvokolesa, šivalni stroji, otroški vozički, vozički za igralni in posamezni deli najceneje. Cenik franco.
„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov L. ubljana, Kartovška cesta št. 4.

Ure, zlatnino in srebrnino

prodaja poceni in dobro trdka

H. Suttner Ljubljana 5

Prešernova ulica št. 4.

Tvrdba razpošilja blago na vse kraje Evrope, Amerike, Afrike, Azije in Avstralije. Lastna protokoliirana tovarna ur v Svici. Ure v vseh cenah od 44 Din navzgor.

Št. 120. Kovinasta ura (anker) 44 Din, s sekundnim kazalcem 78 Din.

Št. 121. Ista z Radiumom 58 Din, s sekundnim kazalcem 94 Din.

Št. 125. Budilna ura, 16 cm visoka, 49 Din, z Radiumom 76 Din.

Zahtevajte veliki ilustrovani cenik, ki ga Vam pošlje zastoj in poštine prosto

H. SUTTNER v LJUBLJANI 5

Glasbila za vse!

Violine od Din 65—
Gitare od Din 165—
Trompete od Din 480—
Harmonike od Din 65—
Kromatične in klavirske harmonike, vsi jazz-instrumenti.

Zahteva je veliki brezplačni

CENIK od

na večje in na cenejše odpr. trdke glasbil in ostavi

MEINEL & HEROLD

tovarne glasbil in harmonik

prod. podr. MARIBOR št. 104.

Breplačljivi sv. glasb. izdelovalci v Avstriji

Zivinorejcem

priporočamo zanje tako koristno knjigo

Prva pomoč ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega telesa zdravila, obkladi, masiranje, drgnjenje o načinu, kako se žival prilisi da e mirna, o ovi-ganju padlih ali bojih živali, o rauh ter kaj je storiti v raznih slučajih nagle obo. est, kot pri poškocovanju rogov, poškodbiko-pira in zakovanju, pri prisću med parkiji, opeklini, strelji, zlomu kosti, zvitju, izčlenjen u, izpadu porodnice in maternice, izpadu danke, vnetju vimena, crski, zaprtju, koliki, nape-nanju govee in ovac, pri tu lh pred-

metih v požiralniku, pretresu možgan, solinarici, nevarnosti zadušitve, zastupitvi, ozebljenju, postopanje s popkom, mrzlíci, omedlevíci, kužnih boleznih itd. Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo. Knjiga, ki velja s poštino vred Din 36-50, se naroča

v knjigarni Tiskovne zadruga v Ljubljani

Selenburgova ulica št. 3